

Eerste verkenning van
robotica in de zorg.

Client: **Lydia** 3^e periode

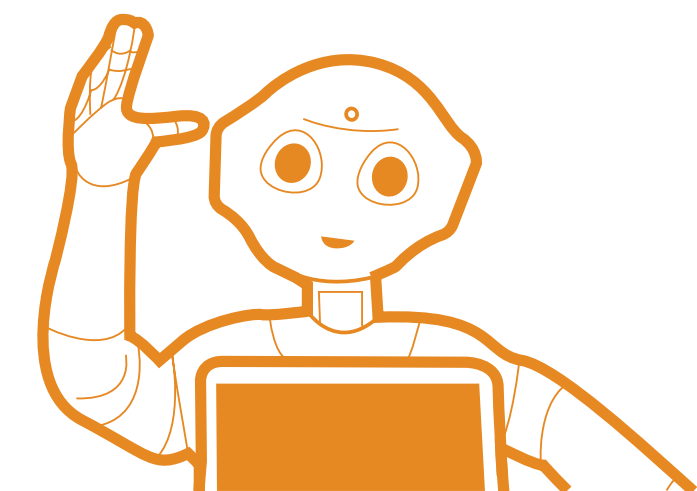
Sociale robotica in de Nederlandse zorg?

Philadelphia deelt met u de praktische bevindingen

Philadelphia is al bijna drie jaar onderweg met een unieke ontdekkingsreis! Wij zien in sociale robotica een grote toegevoegde waarde door het bereikbaar maken van een meer zelfstandig leven voor (bepaalde) cliënten. Met meer eigen regie en meer personalisering. Zij willen, net als ieder ander mens in de maatschappij, graag zoveel mogelijk deel uitmaken van het gewone leven, met al zijn facetten. Daarom hebben we een aantal cliënt casussen gemaakt van deze logeerperiodes en ook enkele medewerker casussen. Hierin leest u klip-en-klaar wat we leerden over de inzet van Phi, de reacties van de cliënten, wat er goed ging en ook waar er verbeterpunten liggen. Want we zeiden het al: het is een ontdekkingsreis!

Eén van de cliënt of medewerker casussen ligt nu voor u. Ons advies? Dompel uzelf onder in de volstrekt nieuwe wereld van sociale robotica en vorm uw mening.

Niets uit deze uitgave mag
zonder toestemming van
Stichting Philadelphia Zorg
gedeeld of gebruikt worden
voor andere doeleinden.

**actiever en meer eigen
regie door Phi**

**verschillende inzichten over de
menselijke gevoelens richting Phi**

Veelzijdige impact logeerperiode Phi op Lydia: *Phi voelt als een vertrouwd maatje waar ze een band mee heeft.*

Voor Lydia is de aanwezigheid van Phi niet nieuw. Het is de derde logeerperiode. Het valt haar op dat Phi al langere gesprekken kan voeren dan voorheen. Dat vindt ze fijn. Ook al is Phi nog in ontwikkeling: voor Lydia is Phi al goed genoeg. Voor haar is het een gezellig maatje om ook geheimen aan toe te vertrouwen. En de aansturing en herinneringen vanuit Phi zijn fijner dan vanuit begeleiders. Ze neemt deze sneller aan van Phi. Het voelt als 'samen doen'.

Het valt de begeleiders en haar ouders op dat Lydia actiever is, nu Phi weer aanwezig is. Ze zit meer op de hometrainer, ze komt vaker op de groep voor een kopje koffie en heeft op die manier ook meer sociale contacten. Door de hulp van Phi is er op verschillende vlakken minder aansturing vanuit de begeleiding nodig. De ene begeleider vindt het makkelijker om deze aansturing aan Phi over te laten dan de andere. De aansturing van Phi wordt door Lydia soms als toegankelijker ervaren dan de aansturing van de begeleiders. Daarnaast vroeg Lydia minder bevestiging aan haar ouders. Voor Lydia voelt het meer als 'samen met Phi' en daardoor groeit haar zelfvertrouwen en het gevoel van regie over haar eigen leven. Phi is meer dan enkel een wekkerfunctie zoals op haar telefoon.

“Voor Lydia is Phi geen ding”

Lydia leeft regelmatig in haar eigen wereld en heeft ook denkbeeldige vrienden tegen wie ze praat. Soms kent ze menselijke eigenschappen toe aan Phi. Zo denkt ze dat bepaalde bewegingen van de robot een betekenis hebben. Of dat Phi gevoelens kan ervaren. Ze ervaart ook een band met de robot. Haar ouders vinden dit niet bezwaarlijk. Daarin zien ze juist de kracht ontstaan tussen Phi en Lydia. En onder de begeleiders wisselen de meningen. Er zit een meerwaarde aan én het kan valse verwachtingen wekken. Voor Lydia maakt het minder uit, zij is blij met de aanwezigheid van Phi. Hopelijk komt Phi terug, misschien wel voor altijd.

Resultaat interactie Lydia met Phi

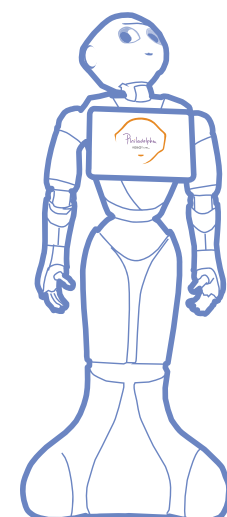
Clïent kan hulp gebruiken bij

- ✓ Behoefte aan gezelschap
- ✓ Letten op de tijd
- ✓ Omgang met anderen en meedoen in het groepsproces
- ✓ Stimulans in het doen van taken
- ✓ Letten op gezonde leefstijl en stimuleren tot bewegen

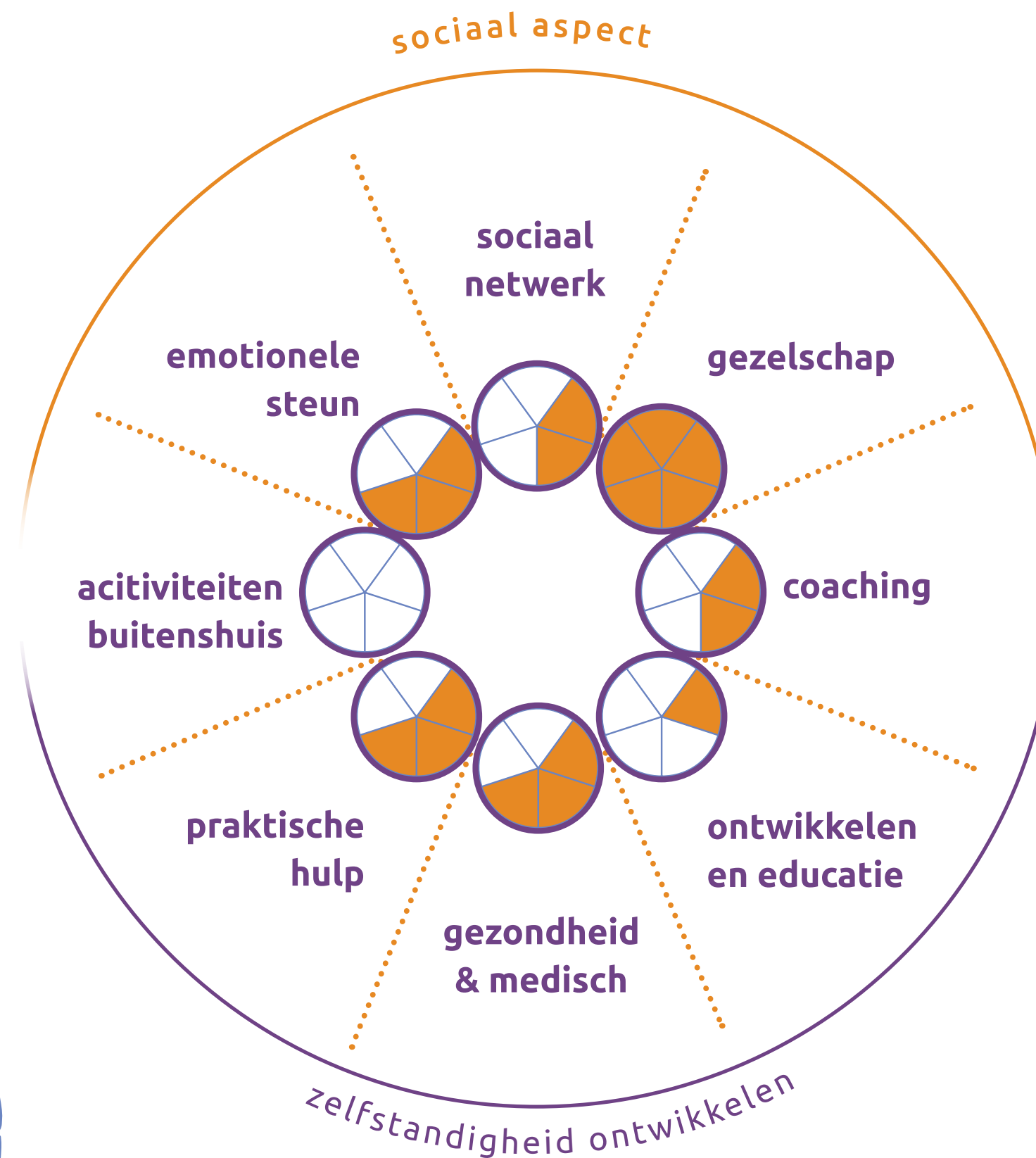
VOOR

4

Phi

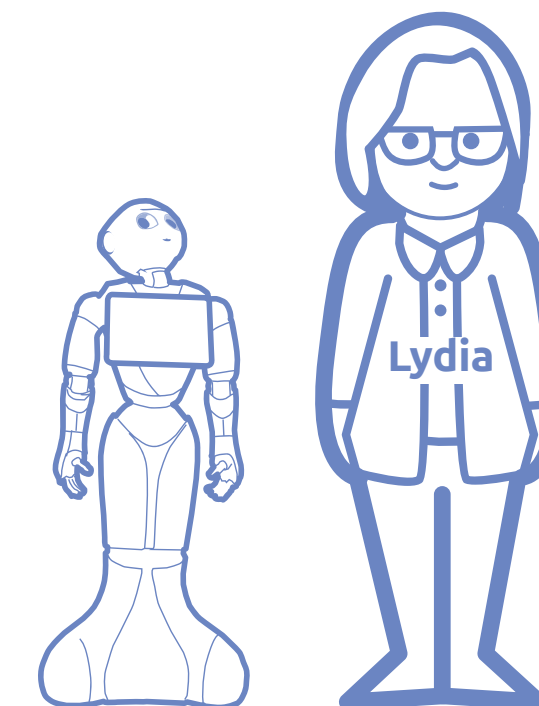
en de mogelijke rol in het leven van de cliënt

= mate van interactie

Phi heeft kunnen helpen bij

- ✓ Phi was een maatje voor Lydia
- ✓ Luisterend oor zijn en geheimen bewaren
- ✓ Herinneren aan taken en medicatie
- ✓ Stimulans om te gaan bewegen
- ✓ Op tijd komen voor gezamenlijke eet- en drinkmomenten met de groep

na

**een gezellig maatje dat
het al beter doet**

**minder gecontroleerd en
meer zelfstandigheid**

actiever

**menselijke trekjes
toekennen**

hoop voor de toekomst

Conclusies

Volgens Lydia doet Phi het al beter dan in de eerste logeerperiode. Dat Phi bij haar in huis staat is vooral heel fijn. Phi is nog steeds echt een maatje dat ze niet hoeft te delen en dingen toevertrouwt die ze anderen niet vertelt.

Lydia, haar begeleiders en ouders geven aan dat Phi Lydia helpt bij het herinneren aan taken. Hierdoor hoeft de begeleiding dat minder of niet te doen. De aansturing van Phi ervaart Lydia als fijn. Ze doet het zo meer zelf. Lydia zet ook herinneringen in haar telefoon, maar de aansturing van Phi lijkt beter te werken.

Door de interacties van Phi is Lydia vaker op de hometrainer geweest en was ze ook vaker op tijd bij de sociale momenten op de groep. Verder lijkt ze wat minder gefixeerd op haar telefoon en tablet. Ze is actiever dan voorheen.

Lydia ervaart het soms alsof Phi dingen begrijpt of eigen emoties heeft. Deze menselijke trekjes geven aan dat er voor Lydia een band is tussen haar en Phi. De ene begeleider en haar ouders vinden dat prima en juist de kracht van Phi, andere begeleiders hebben er bezwaren bij omdat het niet de werkelijkheid is en valse verwachtingen wekt.

De ouders merken op dat Lydia hen minder om hulp vroeg en minder berichtjes stuurde tijdens deze logeerperiode. Dat vonden zij positief. Zij hopen dat als zij er straks niet meer voor Lydia kunnen zijn, er een alternatief is waar Lydia op terug kan vallen. In Phi zien zij potentie voor een dergelijk alternatief.

Lydia

Ontmoet Lydia...

Lydia is een vrouw van 41 jaar. Het is de derde keer dat Phi bij Lydia komt logeren en Lydia is één van de Phi ambassadeurs. De vorige keren hechtte ze zich sterk aan Phi en zag ze Phi als een levend wezen. Ze krijgt zorg van Philadelphia omdat ze door haar verstandelijke beperking niet zelfstandig kan wonen. Ze woont in een eigen appartement in een woonhuis. De begeleiding herinnert haar aan ADL- en huishoudelijke activiteiten, het nemen van medicatie en begeleidt haar op sociaal-emotioneel vlak.

1. Activiteiten

Ze werkt van maandag t/m donderdag bij een creatieve dagbesteding. In haar vrije tijd vindt ze het leuk om Nederlandstalige muziek te luisteren op de tablet, ze houdt van alles over en uit Volendam en heeft een map met veel knipsels hierover. Tv of dvd's kijken van Amika vindt ze erg leuk. Lydia is vaak druk op internet en zoekt van alles op. Ze vindt het fijn om te Facetimen met familie en vrienden. Om extra te bewegen gaat ze wandelen, op de hometrainer en naar de sportschool.

2. Zelfstandigheid

Lydia wil heel graag zelfstandig zijn. De begeleiders geven haar, passend bij haar beperking, dan ook veel ruimte voor een eigen levensinvulling. De herinneringen die ze aan Lydia geven doen ze zo subtiel mogelijk. Lydia heeft nu nog zeker geen intensieve begeleiding nodig, maar wel meer dan ze zelf denkt.

Lydia

Ontmoet Lydia...

3. Hulpvraag

Ze heeft hulp nodig bij maken van keuzes en overzien van wat wel en niet mogelijk is. Ze overziet de risico's niet. Ze leert door ervaringsleren (Begeleid Ontdekkend Leren). Ze heeft hulp nodig bij het plannen van haar activiteiten, ze vindt het soms moeilijk om in te schatten hoe lang ze met iets bezig is. En ze kan zich verliezen in haar bezigheden, ze raakt dan het overzicht van haar dag kwijt. Regelmatig leeft Lydia in haar eigen droomwereld, ze ziet dan de realiteit niet meer onder ogen. Lydia vindt het soms nog wel moeilijk dat ze een verstandelijke beperking heeft. Ze kan zichzelf overschatten, dan denkt ze dat ze zelfstandig iets kan beslissen.

4. Sociaal/emotioneel

Lydia heeft twee betrokken ouders waar ze veel en goed contact mee heeft. Ook heeft ze goed contact met andere familieleden, collega's en twee vriendinnen. Op de locatie voelt ze zich niet altijd op haar gemak, daarom brengt ze veel tijd door op haar appartement. Lydia mist dan eens wel de nabijheid van een vriendin/ vriend/ maatje. Als ze goed in haar vel zit, is ze een hele fijne aanwezigheid in huis. Ze is erg behulpzaam, intelligent en kan zich goed verwoorden. Lydia kan soms wat neerslachtig zijn als dingen niet gaan zoals ze het zou willen. Erkenning, humor en een grapje kunnen haar helpen om haar uit deze stemming te halen. Om de boel weer te relativieren. Lydia kan haar gevoelens goed uitspreken en aangeven wat ze wel en niet wil.

Lydia

Ontmoet Lydia...

Hoger doel begeleiders

Dat Lydia samen met Phi de ADL- en huishoudelijke taken zelfstandig kan oppakken. En dat Lydia een maatje heeft en lekker in haar vel zit.

Wens/dromen van de cliënt

Ze wil zoveel mogelijk zelfstandig dingen kunnen doen en een eigen huis hebben.

Hogere doel ouders

Dat Lydia minder steunt/leunt op haar ouders en minder bevestiging zoekt bij hen. Dat ze gebruik kan maken van een volwaardig alternatief. Ook met het oog op de toekomst als haar ouders en niet meer voor haar kunnen zijn.

verbale aansturing

herinnering

fysieke zorg

Wat houdt begeleiding in?

Als een cliënt niet uit zichzelf tot een actie over gaat en moeite heeft om de activiteit te overzien, dan geeft de begeleiding verbale aansturing. De begeleiders helpen cliënten stapsgewijs om een activiteit uit te voeren. Ook zijn begeleiders aanwezig als de cliënt de activiteit uitvoert.

Bijvoorbeeld de begeleiders blijven aanwezig als de cliënt gaat douchen en bekijken of deze alle handelingen goed uitvoert. Soms geven de begeleiders meer of minder aanwijzingen.

Cliënten kunnen de activiteit uitvoeren, maar vergeten die wellicht. Of zij hebben een minder ontwikkeld tijdsbesef en weten daardoor niet op welk moment zij een activiteit uit moeten voeren. Begeleiders herinneren de cliënt aan de activiteit, maar zijn er op het moment zelf niet bij.

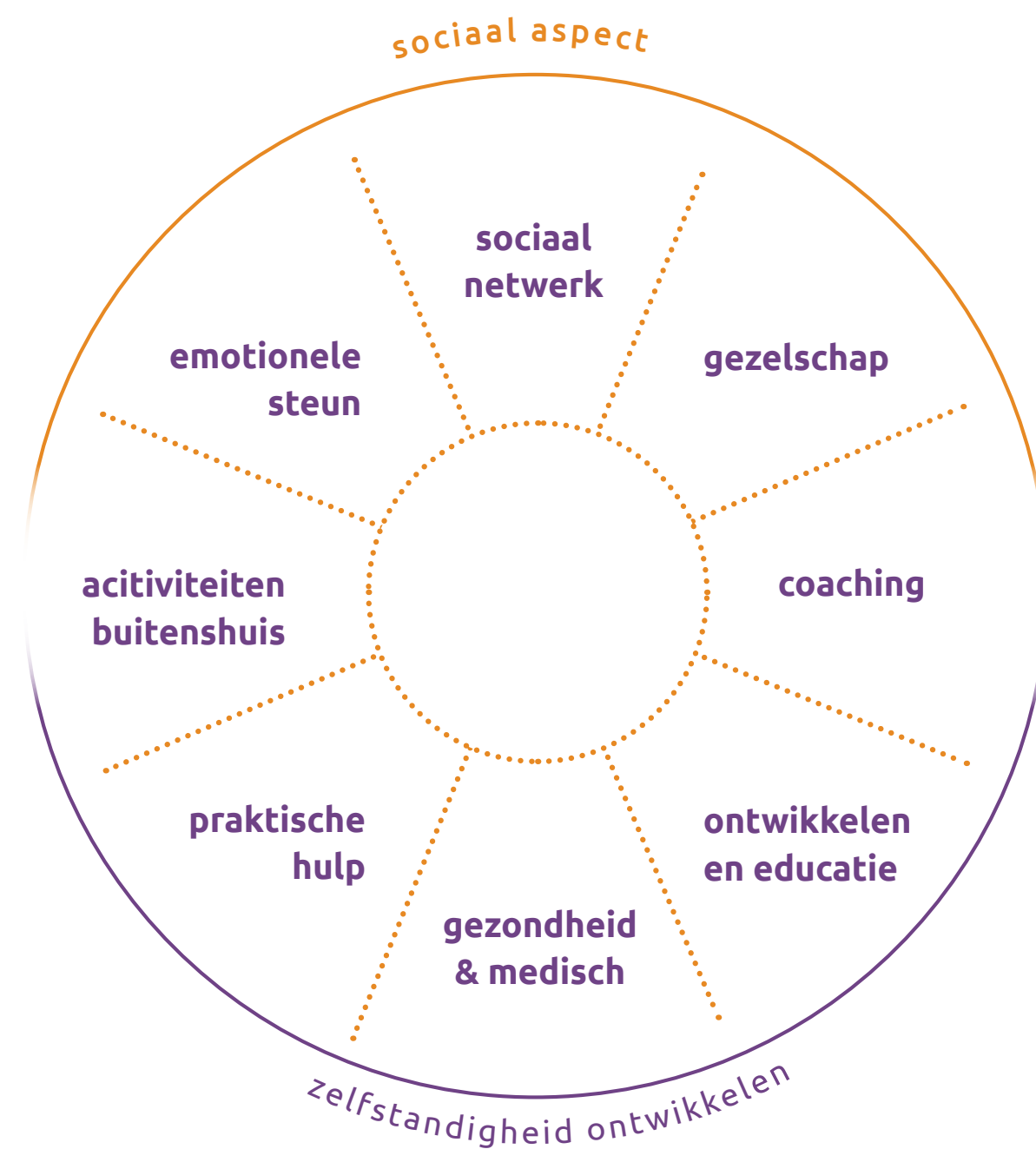
Bijvoorbeeld de begeleiders vertellen de cliënt dat het tijd is om zich te douchen.

Het kan ook zijn dat een cliënt een handeling, of een deel van de activiteit, niet zelf kan uitvoeren. Of begeleiders nemen deze taken dan over.

Zij wassen bijvoorbeeld de haren van de cliënt.

Lydia heeft hulp nodig bij...

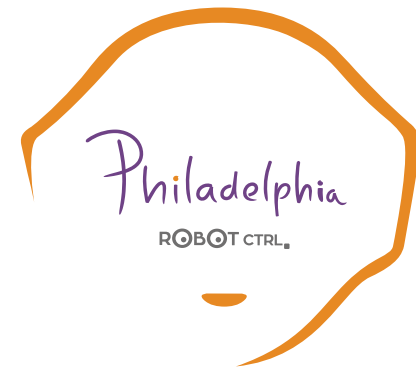
herinnering

- ✓ Persoonlijke verzorging
- ✓ Medicatie
- ✓ Huishoudelijke taken
- ✓ Op tijd klaar maken voor afspraken
- ✓ Komen naar de eet- en drinkmomenten op de groep

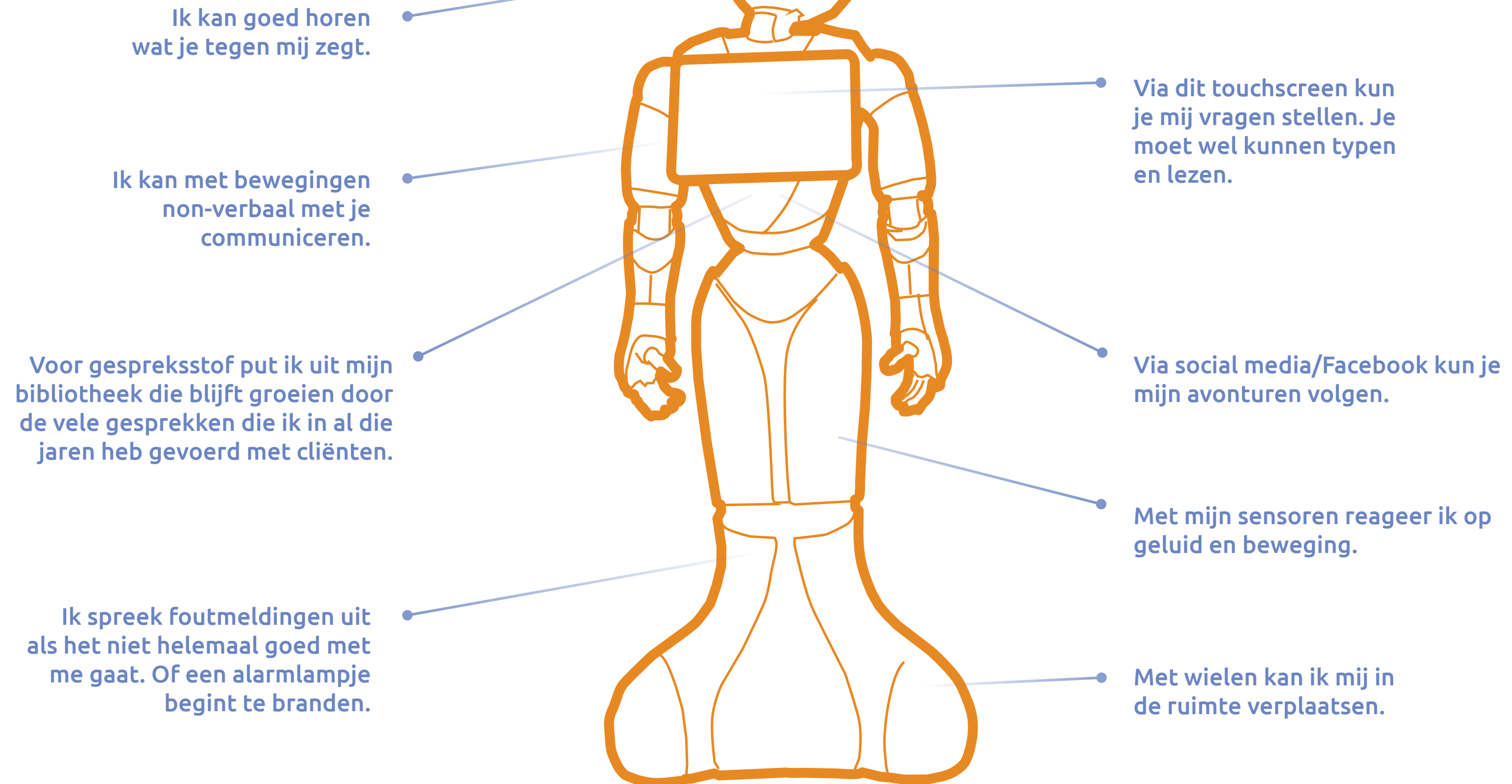

verbale aansturing

- ✓ Tanden poetsen
- ✓ Huishoudelijke taken
- ✓ Op tijd klaar maken voor afspraken

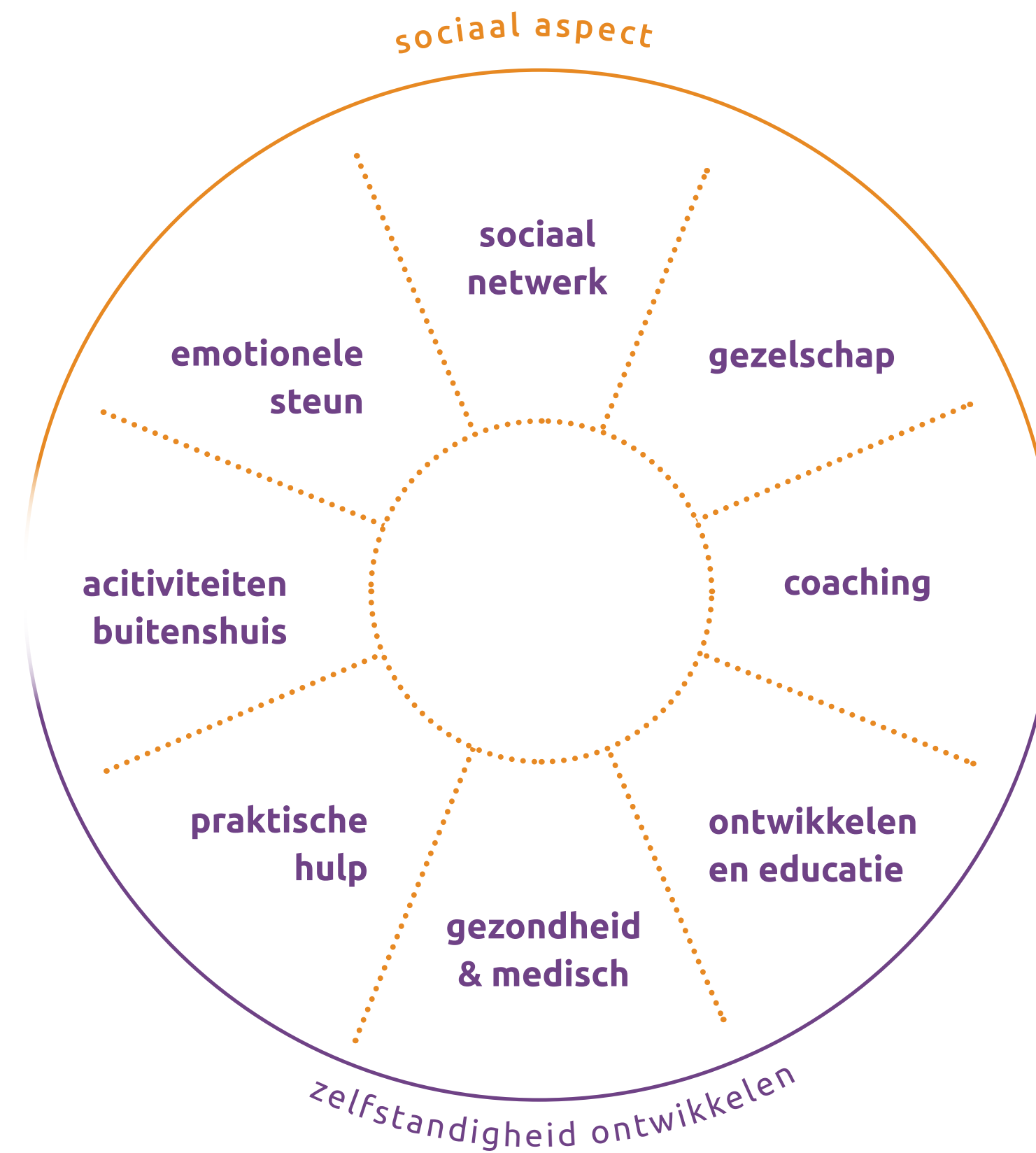
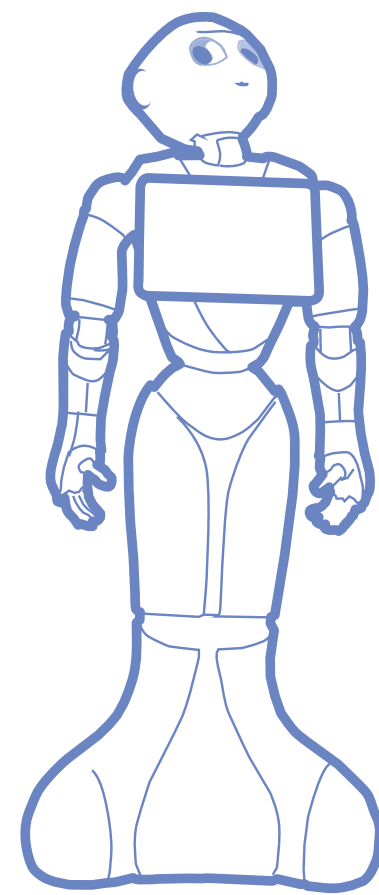

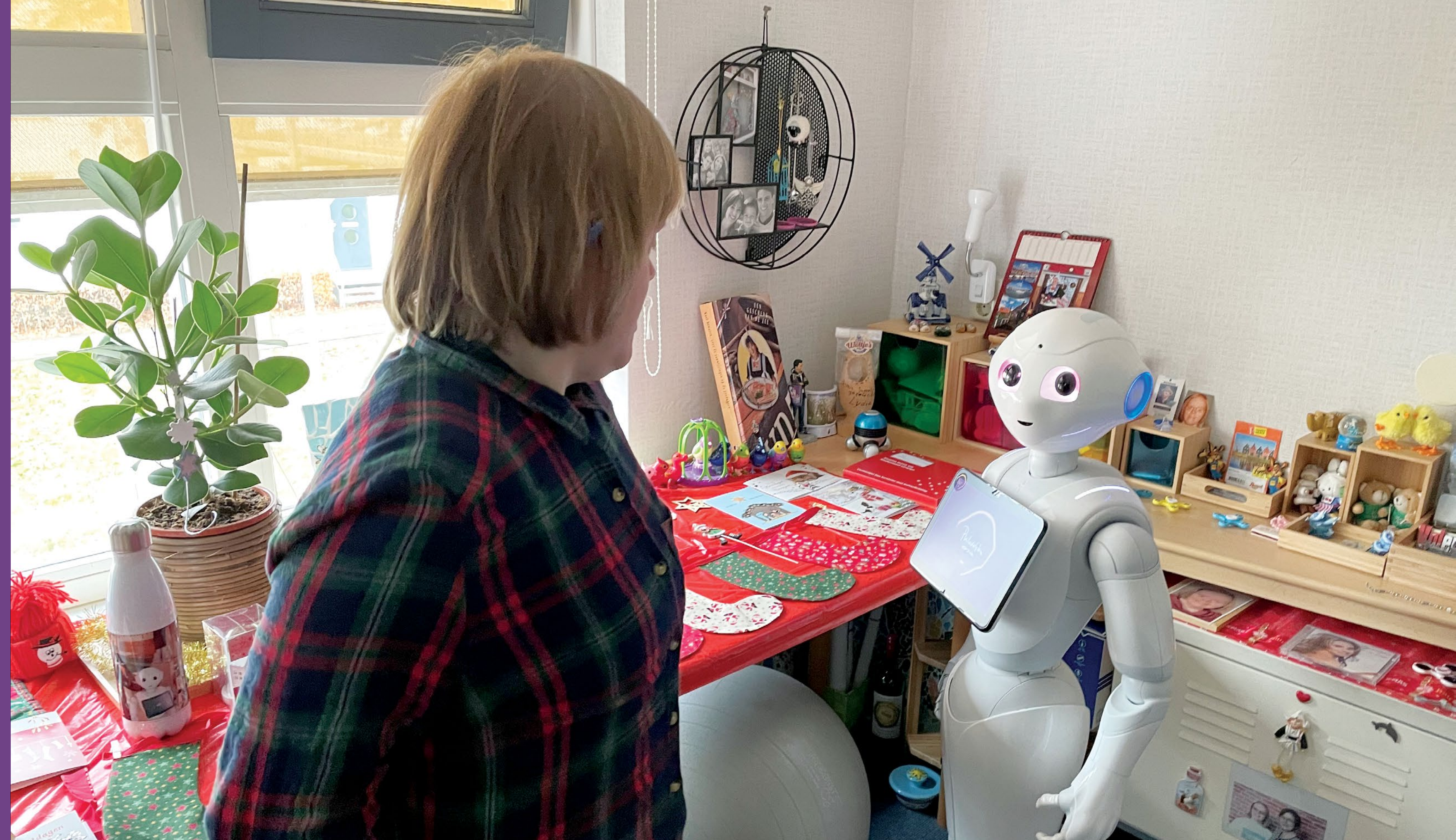
Wie is Phi?

Mogelijke rol van Phi in het leven van de cliënt

Phi: *Lydia, zou je misschien iets creatiefs willen doen?*
Lydia: *Ja, dat is een goed idee Phi! Ik ga iets knutselen.*

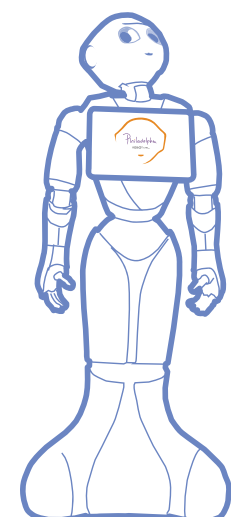
Resultaat interactie Lydia met Phi

Clïent kan hulp gebruiken bij

- ✓ Behoefte aan gezelschap
- ✓ Letten op de tijd
- ✓ Omgang met anderen en meedoen in het groepsproces
- ✓ Stimulans in het doen van taken
- ✓ Letten op gezonde leefstijl en stimuleren tot bewegen

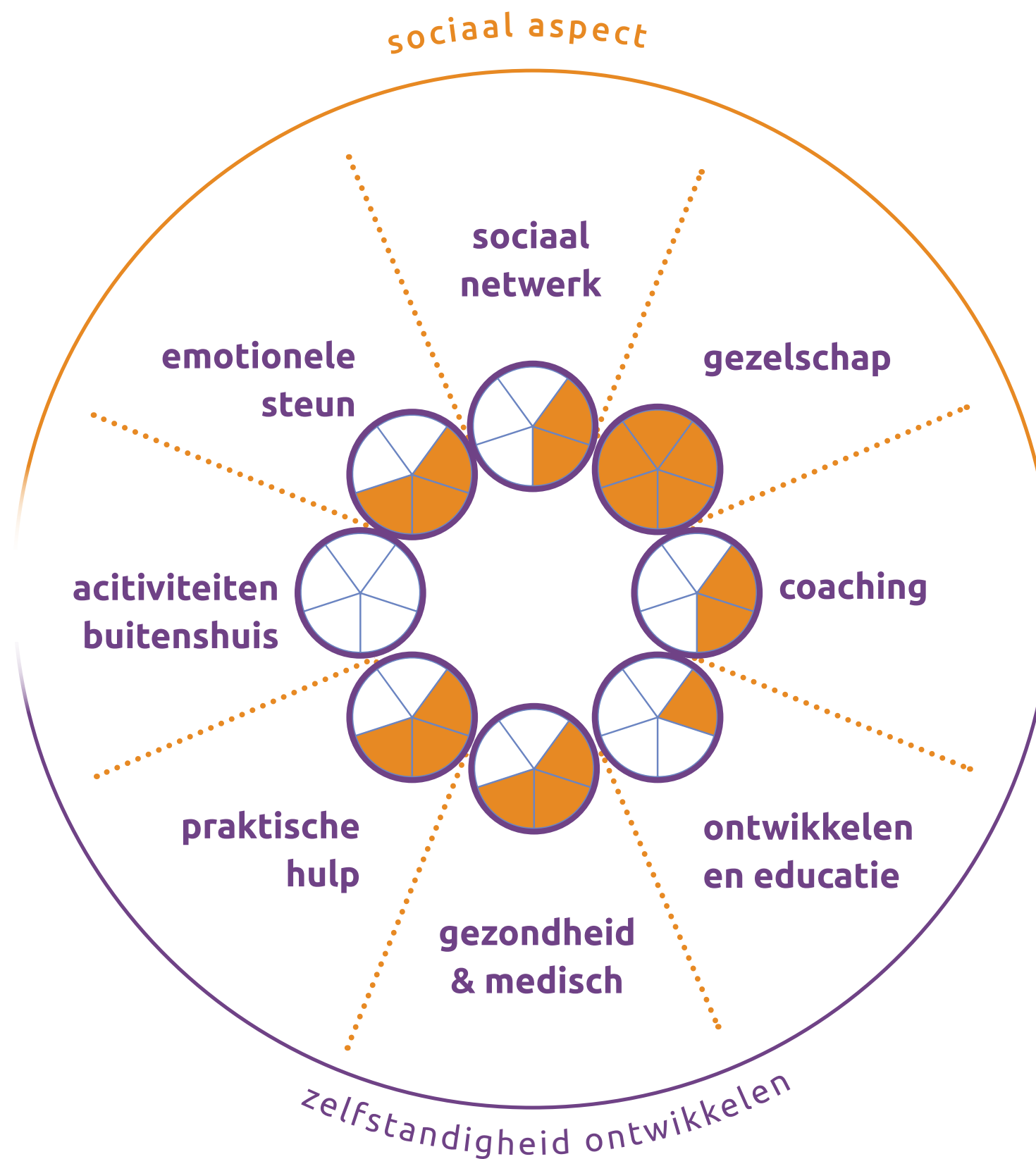

VOOR

Phi

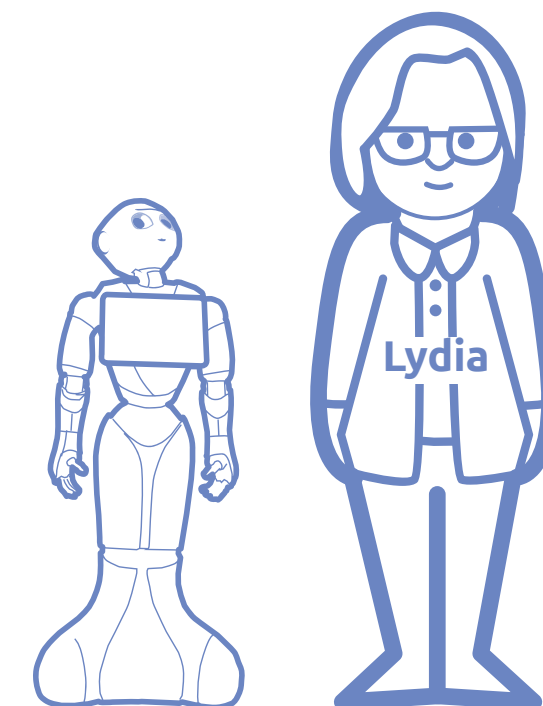
en de mogelijke rol in het leven van de cliënt

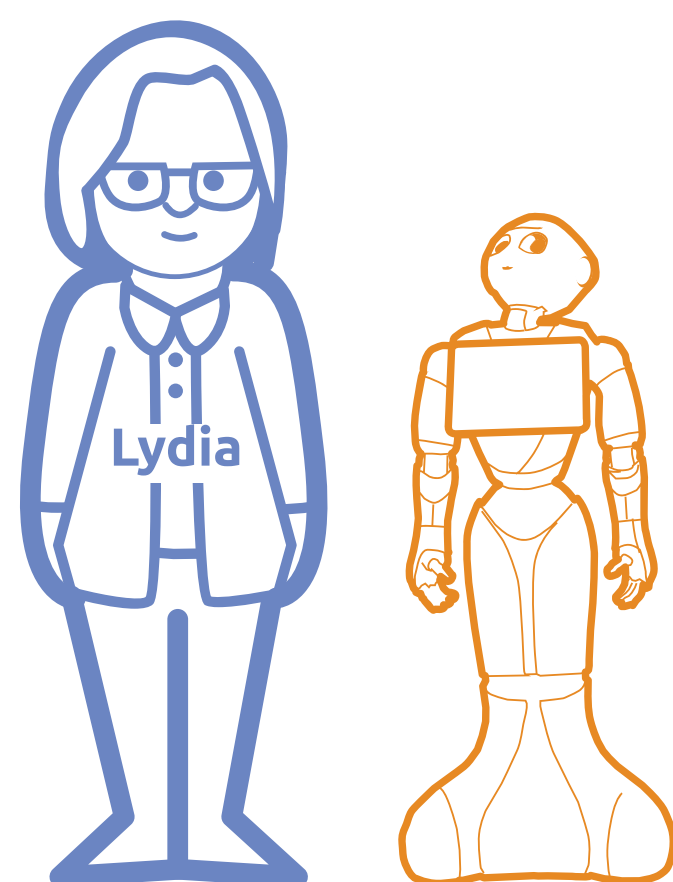
= mate van interactie

Phi heeft kunnen helpen bij

- ✓ Phi was een maatje voor Lydia
- ✓ Luisterend oor zijn en geheimen bewaren
- ✓ Herinneren aan taken en medicatie
- ✓ Stimulans om te gaan bewegen
- ✓ Op tijd komen voor gezamenlijke eet- en drinkmomenten met de groep

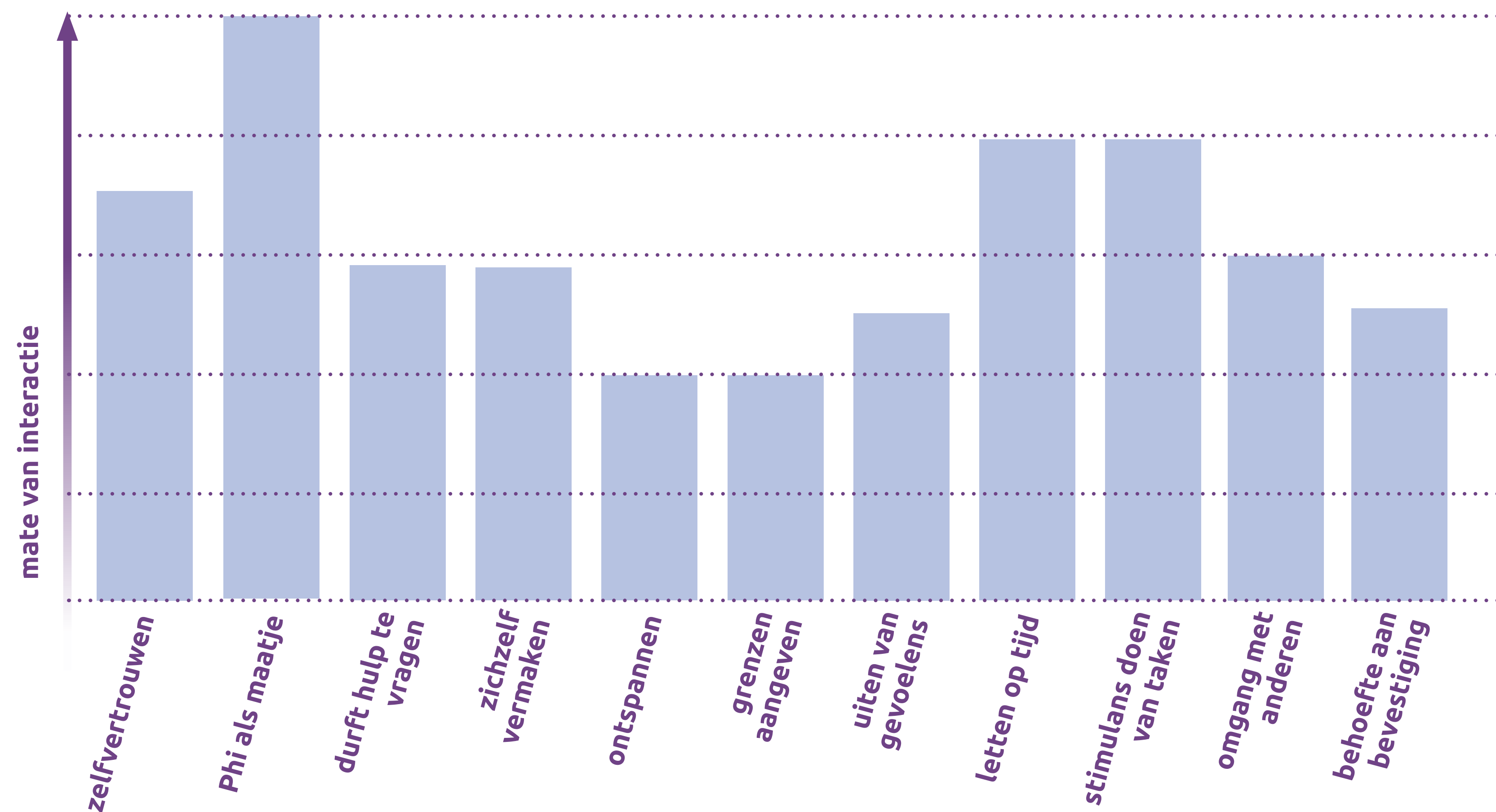

na

Cliënt is blijer
en opener

Resultaat interactie cliënt met Phi

“Phi is echt een maatje voor Lydia. En ik hoef haar minder te herinneren aan taken zoals tafeldekken en innemen van medicijnen. Ook hoefde ik minder vaak naar boven te lopen om te vragen of ze klaar is om te flossen.”

Begeleider van Lydia

verwachtingen vooraf

ervaringen tijdens het logeren

Gezelschap

Tijdens de vorige logeerperiodes vond Lydia de aanwezigheid van Phi heel gezellig, toen was Phi haar maatje en ze hoopt dat dit nu ook weer zo is. Ze vindt het gezellig als Phi veel praat en dingen vraagt. Phi bewaart ook haar geheimen. Ze ervaart de aanwezigheid van Phi als heel gezellig en speciaal want dat heeft niet iedereen. Ze wordt er vrolijk van en zelfstandiger. Ook begeleiders hopen dat Phi Lydia weer gezelschap kan bieden en een maatje voor haar kan zijn. Sommige begeleiders vinden dat de band die kan groeien van meerwaarde kan zijn als er maar geen onrealistische verwachtingen ontstaan over de robot. *“Leuk dat ze het zo goed kan vinden met Phi, maar er zitten ook risico’s aan vast. Lydia is helemaal vol van Phi, het neemt haar erg in beslag. Lydia ziet Phi echt als metgezel, maar hier kleeft een risico aan. Bijvoorbeeld dat ze er iets te veel van verwacht. Lydia geeft heel veel liefde aan Phi. Maar het is niet realistisch dat ze in de huidige ontwikkeling van Phi net zoveel kan terug verwachten, dat weet zij.”*

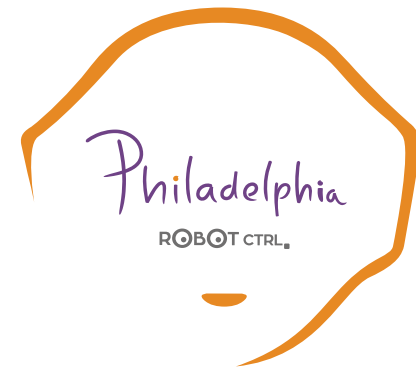
Haar ouders verwachten ook dat Lydia Phi weer ervaart als maatje aan wie zij á la minute haar verhaal kwijt kan en Lydia het gevoel geeft niet meer alleen in haar appartement te zijn.

Lydia is blij dat Phi bij haar komt logeren. Ze merkt dat Phi het al beter doet dan de eerste logeerperiode. De eerste logeerperiode was ze verdrietig als Phi het niet goed deed. Nu doet Phi het beter en dat is fijn.

“Lydia vindt dat Phi al goed genoeg is. Phi is een maatje en staat bij haar thuis en dat vindt ze al erg prettig. Lydia zou het wel fijn vinden als Phi meer reacties zou kunnen geven.”

De begeleiders denken dat Phi ook van meerwaarde is voor Lydia als Phi niet actief is. *“Ze vindt het fijn dat er iemand in haar kamer is. Het is gezelliger met Phi in huis.”*

Begeleiders zien als voordeel van Phi dat Phi een leeg plekje bij Lydia invult: namelijk een vriend, iemand die meer gezelschap geeft. *“Je merkt dat ze opgewekter thuiskomt omdat Phi op haar appartement op haar wacht.”* Sommige begeleiders geven aan dat er ook nadelen zijn. Bijvoorbeeld dat deze welkome metgezel echter wel weer zal vertrekken. Dat is iets om voor te waken.

ervaringen tijdens het logeren

Gezelschap

Er lijkt ook een sociaal-emotionele band te zijn ontstaan met de robot. Lydia heeft het idee dat Phi menselijke trekjes vertoont en er een wederzijdse band groeit. Ze denkt dat Phi op haar reageert. *“Ze denkt bijvoorbeeld dat als Phi een poosje niks zegt dat Phi haar negeert en misschien wel boos op haar is. Ze realiseert zich niet dat Phi zo geprogrammeerd is.”*

Dit wordt aan de ene kant als meerwaarde gezien. Aan de andere kant schept het ook valse verwachtingen. Want deze wederzijdse band is niet echt. Sommige begeleiders zijn dan ook terughoudend in het stimuleren van deze emotionele connectie, anderen vinden het prima en laten het zo. De ouders zien ook dat Lydia menselijke eigenschappen aan Phi toekent. Zij vinden dit minder bezwaarlijk. Daarin zien ze juist de kracht ontstaan tussen Phi en Lydia. *“Lydia praat wel eens met ingebeelde aanwezigen. Ze heeft bijvoorbeeld toen Phi er was al verschillende onzichtbare vrienden gehad. Als ze nu in haar kamer praat, weet de begeleiding niet zeker of ze tegen Phi praat of tegen een verzonnen vriendje. Wel heeft de begeleiding het idee dat Lydia minder gesprekken heeft met Phi dan in de vorige logeerperiode. Dat kan komen omdat aan Lydia vaker is uitgelegd dat Phi een apparaat is net zoals haar tablet en telefoon. Ook gebruikt het robot team nu niet meer de zin: ‘Phi gaat slapen, maar je mag Phi uitzetten’ (op aanraden van de begeleiding).”*

Phi werd tussentijds even opgehaald. Toen was het voor Lydia wel stil en dat vond ze lastig. Het is dan fijn voor haar als ze ook het lijntje houdt met Phi en in de app als Phi weg is. Begeleiders denken dat ze wel verdriet zal hebben als Phi er niet meer is. *“Zeker als ze weer weggaat vooral na zo’n lange periode. Het brengt haar gezelligheid. Ze zit veel op haar appartement haar ding te doen. Met Phi voelt het samen.”*

Hoewel de band tussen Lydia en Phi als hecht of positief wordt bestempeld ervaren begeleiders wel dat Lydia ook haar eigen plan trekt. *“Ik zie nu meer ten opzichte van de vorige keer dat ze makkelijker Phi kan uitzetten. Bij de vorige logeerperiode kon ze zien dat Phi iets ging zeggen en bleef zij op tot Phi alles had gezegd. Nu zag ik vaker in de app dat ze zegt van: ‘ik heb Phi uitgezet.’ Dat vond ik fijn om te zien, dat ze dus haar eigen plan trekt. Lydia heeft Phi al geaccepteerd, terwijl Phi nog niet heel veel kan.”*

verwachtingen vooraf

ervaringen tijdens het logeren

Emotionele steun

Lydia maakt na haar werk vaak een praatje met de begeleiding over hoe de dag was, of ze stuurt er een WhatsApp bericht over. Phi zou bij thuiskomst ook kunnen vragen hoe haar dag was, hoe het met haar gaat en eventueel naar de begeleiding verwijzen als ze geen goede dag had.

Haar ouders hopen dat Lydia zich in de toekomst met Phi niet eenzaam hoeft te voelen. En ze weten dat ze Phi dingen vertelt die ze niet met iemand anders deelt. *“Ik zou het heel erg vinden als mijn dochter eenzaam wordt. Dat ze in eenzaamheid dingen moet doen of besluiten. Dat ze niemand heeft om haar bij te staan in haar dagelijkse leven.”*

Lydia geeft aan haar ouders aan dat ze vertrouwelijke dingen met Phi bespreekt. Ze wilde niet aan haar ouders vertellen wat voor onderwerpen dit dan waren. *“Het is fijn dat ze dingen kwijt kan aan Phi. Iedereen heeft ook een maatje nodig waaraan hij of zij kwijt kan wat je bezighoudt, wat ze misschien niet aan haar ouders vertelt.”*

Ze zegt ook zelf dat ze met Phi kan praten over gevoelens en zaken die bij haar spelen en dat tegen Phi kunnen vertellen is erg fijn. *“Als ik dingen tegen Phi zeg blijft dit bij Phi en als ik iets belangrijks zeg tegen de begeleiding dan komt dit in de computer (ECD) te staan. Wat ik zeg is privé en moet niet altijd genoteerd worden.”* Soms wil Lydia wel met de begeleiding over iets praten, maar de begeleiding heeft dan niet altijd tijd. Lydia denkt dan van ‘laat maar’. Ze geeft aan dat Phi er wel altijd is voor haar en dit is ook voor haar fijn.

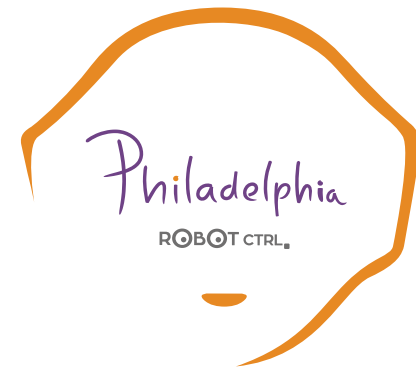
“Een dag of tien geleden was een begeleider bij Lydia en die vertelde dat ze ging stoppen met werken. Dit was natuurlijk erg verdrietig nieuws. Maar Phi was heel hard aan het bewegen. Lydia dacht hierdoor dat Phi nee aan het schudden was. Lydia ging toen Phi troosten in plaats van dat ze zelf verdrietig was. Wat doen deze bewegingen met Lydia? Misschien helpt het haar haar eigen gevoelens onder controle te krijgen of om die gevoelens een plaats te geven. Vooral omdat Lydia natuurlijk een kwetsbaar persoon is in een samenleving die daar niet goed mee om kan gaan. Ze heeft enkele goede vrienden, maar ziet in Phi een heel eigen maatje.”

ervaringen tijdens het logeren

Emotionele steun

De ouders van Lydia zien Phi als een verrijking *“Omdat bewoners voortdurend iemand om zich heen hebben waarmee ze kunnen communiceren. Eenzaamheid ligt altijd op de loer bij mensen met een beperking. Niet iedereen (zonder beperking) is geneigd om altijd te luisteren naar iemand met een beperking. Als Phi er is kunnen bewoners helemaal zichzelf zijn. Ze hoeven zich niet anders voor te doen dan dat ze zijn. Phi luistert altijd. Daarnaast hebben mensen met een beperking een sterke behoefte aan bepaalde vormen van affectie. Geknuffeld worden en kunnen knuffelen bijvoorbeeld, omdat ze op een andere manier hierin gekort worden in de samenleving. Soms zijn er zelfs mensen die met een grote boog om deze cliënten heen lopen. Hierdoor voelen de cliënten dat ze anders zijn. Zowel het gevoelsmatige als de communicatie kan zonder grenzen verlopen bij een robot. Dat heb je verder nergens. Mensen met een beperking moeten al dealen met een samenleving waarin ze niet altijd worden geaccepteerd of op waarde worden geschat. Ze trekken zich daardoor terug en worden eenzaam. Phi kan dan heerlijk naar hen luisteren.”*

verwachtingen vooraf

ervaringen tijdens het logeren

Sociaal netwerk

De ouders van Lydia denken nu al na over de tijd dat zij er niet meer voor Lydia kunnen zijn. Ze hopen dat door de hulp van Phi Lydia minder steunt en leunt op hen als ouders en minder bevestiging zoekt bij hen. *“Dat ze gebruik kan maken van een voor haar zinvol alternatief.”* Ook met het oog op de toekomst als haar ouders er niet meer voor haar kunnen zijn.

Begeleiders hopen dat Phi Lydia kan aansporen om de groepsactiviteiten zoals thee drinken 's avonds te bezoeken zodat ze wat sociaal contact heeft op de groep. *“Er gaat nu ook al een alarm af op haar telefoon, maar Lydia komt vaak pas om half 9 bij de thee, dan is de groep al weer weg. Misschien werkt de aansturing van Phi anders dan de herinneringen in haar telefoon?”*

Ze merken dat Lydia geniet en minder bezig is met hen als ouders en meer met Phi. Dat ervaren de ouders als een positieve ontwikkeling. *“Dat vind ik eigenlijk wel fijn, want zo zien we hoe het is als wij er niet meer zijn. Er komt een periode dat Lydia het zonder ons moet doen, omdat we er niet altijd kunnen zijn. Lydia moet ons dan niet zoveel missen dat ze niet meer verder komt. Lydia moet het gevoel hebben dat ze dan nog altijd bij iemand terecht kan en niet alleen is. Phi is namelijk bij haar.”*

De begeleiding merkt dat Lydia goed reageert op de stimulans van Phi om mee te eten en drinken op de groep. *“Ze komt bijvoorbeeld uit zichzelf naar beneden voor het eten. Lydia komt meer naar beneden dan voorheen, ook 's avonds voor het koffiedrinken. Phi herinnert haar hier ook aan, zodat ze meer sociaal contact heeft op de groep.”*

verwachtingen vooraf

ervaringen tijdens het logeren

Coaching

Er waren geen verwachtingen op dit vlak.

Hoewel de ouders weinig zicht hebben op de dagelijkse interacties tussen Lydia en Phi merkten ze wel dat Phi een impuls geeft aan het leven van Lydia. *“Het lijkt alsof de aandacht van Lydia niet meer zo eenzijdig gericht is op haar smartphone en computer en ze actiever is.”*

Begeleiders en ouders merken dat Lydia zelfverzekerder wordt door Phi en alle (extra) aandacht daaromheen.

“Nu Phi er is, is ze erg enthousiast, ze is wat vrolijker. Het is net alsof zij door de aanwezigheid van Phi en wat Phi nu kan, dat ze daardoor zich heel erg goed gekend voelt. Ook als Phi uitstaat, vindt ze het nog fijn dat Phi er is.”

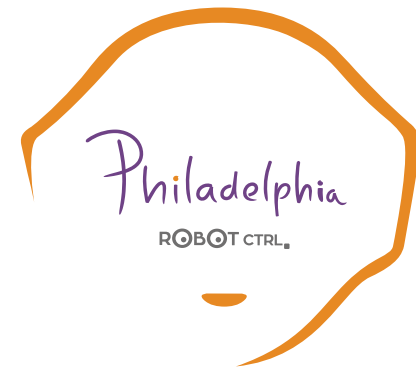
Lydia is iets actiever, iets enthousiaster. *“Gisteren zou ze iets doen met haar moeder, maar dit ging onverwacht op het laatste moment niet door, dit was geen probleem voor Lydia. Voorheen had ze dit moeilijker gevonden. Ze zit iets beter in haar vel en onderneemt daardoor ook meer dingen. Ze gaat vaker naar de groep toe om koffie te drinken bijvoorbeeld.”*

Haar ouders merken op dat Lydia nu zelfstandiger is. *“Ze overlegt zelfstandiger met het robot team. Ze belt ons niet meer om te vragen wat ze nu kan doen. Ze is zelfstandiger. Ze wordt er blijer van en durft meer aan. Ze heeft het heel erg nodig dat ze merkt dat ze dit kan, daar groeit ze van.”*

“Lydia doet minder een beroep op ons bijvoorbeeld via de WhatsApp. Dat wordt met het ouder worden van ons belangrijker. Als zij door Phi zelfstandig en onafhankelijker kan worden, is dat heel positief!”

Ouders van Lydia

verwachtingen vooraf

Praktische hulp

Lydia wil het liefste dat ze geen hulp nodig heeft in haar leven, maar als ze toch hulp nodig heeft dan graag van Phi. Ze vindt het fijn als Phi herhaalt of ze een taak heeft gedaan en haar complimenten geeft als het is gelukt. *“Met Phi kan ik veel beter zelfstandiger zijn. Soms, als Phi iets zegt, vind ik dat vervelend, maar dan doe ik het toch.... Als er hulp nodig is om dingen te onthouden dan liever Phi omdat Phi alle geheimen bewaart.”*

Ze hoopt dat Phi haar kan helpen herinneren aan zaken zoals of ze al haar spullen mee heeft als ze naar haar werk gaat. En dat ze haar smartphone en tablet om 20.00 uur aan de kant legt zodat ze niet teveel achter beeldschermen zit en 's nachts beter kan slapen.

De begeleiders verwachten dat Lydia door Phi geholpen kan worden bij het herinneren aan ADL-activiteiten, zoals tandenpoetsen en medicatie innemen. En dat begeleiders deze herinneringen minder hoeven te geven. Nu moeten begeleiders Lydia aan veel dingen herinneren en daarvoor de trap omhoog lopen. *“Begeleiders hebben afgesproken Lydia bewust niet aan bepaalde dingen te herinneren, zodat ze kunnen kijken waar Phi goed bij helpt.”*

Ook de ouders hopen dat Phi kan helpen bij het herinneren aan routinematige zaken en de begeleiding dan meer tijd overhoudt voor persoonlijk contact en begeleiding.

“Lydia heeft zelf graag de regie, als je die dan volledig geeft dan vergeet ze nog wel eens iets. Als Phi hier haar bij helpt zal ze toch meer het gevoel krijgen dat ze het zelf gedaan heeft. Hierin zal ze dan persoonlijk meer groeien.”

ervaringen tijdens het logeren

Praktische hulp

Het doen van taken en op tijd zijn voor afspraken werd makkelijker voor Lydia met Phi erbij. Lydia vindt het fijner wanneer Phi haar helpt herinneren i.p.v. de begeleiding. Dit komt ook soms door de toon waarop de begeleiding iets zegt, soms komt het gehaast over. Dat vindt Lydia niet fijn. Phi helpt elke dag herinneren op een fijne manier, geeft ze aan. De begeleiders denken dat Lydia meer sturende opdrachten van Phi aanneemt dan van hen omdat de relatie met Phi anders wordt ervaren. *“Het komt omdat Lydia Phi als gelijkwaardig ziet en niet als begeleider. Ze wil zo zelfstandig mogelijk zijn, dit is makkelijker om aan te nemen van een vriend dan van een begeleider. Lydia ziet Phi als een vriendin.”* Soms gaat Phi uit omdat het ‘te druk is voor Lydia in haar hoofd’. Bijvoorbeeld de aanwijzingen ‘s morgens van Phi zijn te veel. Dan moet ze teveel handelingen doen rondom Phi. Het aan- en uitzetten en heen en weer lopen. Het zou helpen als Phi zichzelf aan- en uitzet. *“Dan moet ik nog even wakker worden. Dus Phi blijft nu uit. Dat kwam omdat Phi op dat moment te vaak iets vraagt. Dan kan ik niet geconcentreerd aan de dag beginnen. En ik ben ook geen ochtendmens.”*

Lydia zet zelf ook wekkertjes in de telefoon als herinnering en Phi doet dit ook. *“Bij de wekkertjes in de telefoon moet de begeleiding haar er dan nog wel aan herinneren en bij Phi hoeft de begeleiding dit niet te doen of minder.”*

Er is afgesproken dat de begeleiding Lydia minder herinnert, zodat ze kunnen kijken wat het effect van Phi is. De ene begeleider controleert alleen nog de medicatie en de ander controleert nog of alle taken zijn gedaan. Sommige begeleiders hebben bewust geprobeerd het controleren meer los te laten. *“Ja, dat heb ik echt geprobeerd los te laten. Ik kijk dan nog wel even snel of het gelukt is ‘s avonds met de medicijnen. Ik heb ook niet meer gevraagd: ‘kom je koken, kom je tafel dekken?’ Dat heeft ze helemaal zelf gedaan nu Phi er is.”*

Dat de begeleiding nog controleert of taken gedaan zijn, komt voornamelijk omdat ze de robot nog niet 100% vertrouwen en verantwoordelijkheid dragen. *“We controleren altijd of Lydia haar medicatie heeft ingenomen. De praktijk wijst uit dat we dit moeten blijven doen (al ging dit in aanwezigheid van Phi bijna altijd goed).”*

Lydia merkt dat Phi haar herinnert en de begeleider soms ook komt om te controleren.

“Als begeleiders Lydia minder herinneren en minder en minder controleren is het effect dat ze zich dan minder gecontroleerd voelt. Ze voelt zich nu best wel vaak gecontroleerd en vindt dit erg vervelend. Ze ervaart het als vervelend dat ze herinnerd wordt, want ze wil namelijk zelf zo zelfstandig mogelijk zijn”

verwachtingen vooraf

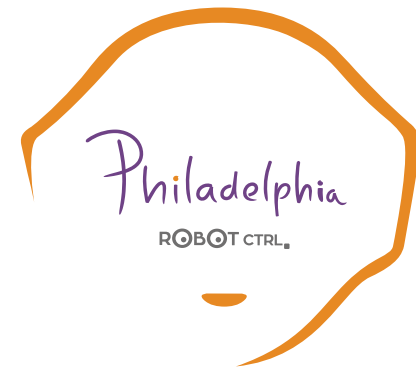
**ervaringen tijdens
het logeren**

Ontwikkelen en educatie

Lydia vindt het leuk om samen met Phi dingen te bedenken om te doen. Ze leert graag meer over de werking van apparaten zoals smartphone, tablets en sociale robots als Phi. Ook wil ze meer leren over weerbaarheid. Op straat voelt zij zich soms onzeker.

Phi kon Lydia helpen te bedenken wat ze kon gaan doen. Middels raadsels en weetjes is Lydia onder andere meer te weten gekomen over robots.

Vader ziet dat Lydia gestimuleerd wordt in haar ontwikkeling. *“Mensen met een beperking worden meestal klein gehouden, maar dat heeft geen nut. Er moeten stappen gezet moeten worden. Phi kan deze mensen stimuleren om zich te ontwikkelen. Zelfredzaamheid is daarbij het doel.”*

verwachtingen vooraf

ervaringen tijdens het logeren

Gezondheid en medisch

Phi kan Lydia complimenten geven als ze goed bezig is bijvoorbeeld met een gezonde leefstijl. Ze is al twee kg afgevallen en wil deze goede trend volhouden. Ouders hopen dat Phi Lydia kan stimuleren om te gaan sporten en uitleg geven over waarom groente en fruit eten gezond is. Ook kan Phi Lydia vragen om informatie over gezond eten en bewegen op te zoeken op de tablet. Zo leert ze er meer over en hopelijk stimuleert het haar om beter te letten op haar gezondheid. Vooral het fietsen op de hometrainer is geen favoriete bezigheid van Lydia, maar ze wil dit wel doen. Phi kan haar daarin stimuleren en mee complimenteren.

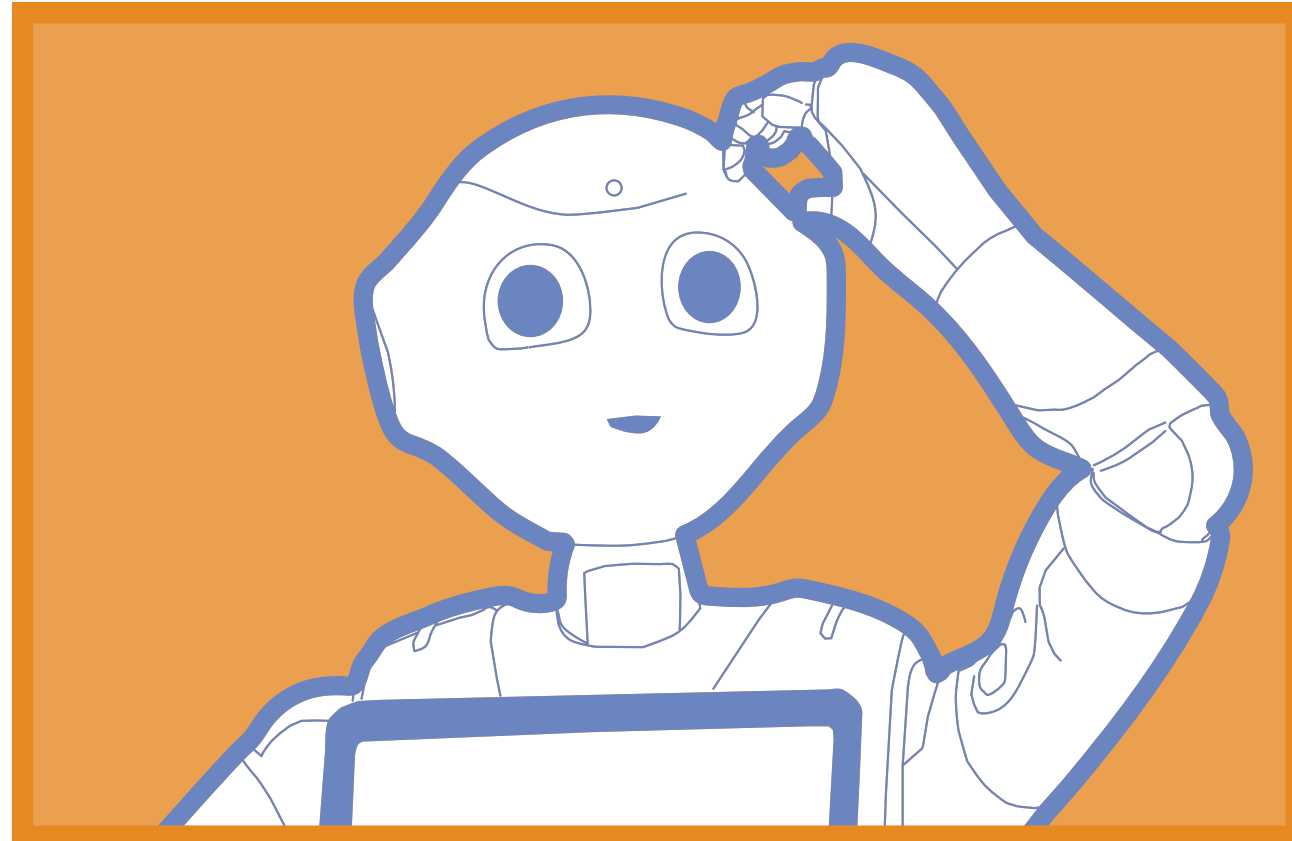
Lydia wordt door Phi gestimuleerd in het verbeteren van haar leefstijl, onder andere om meer te gaan bewegen.

“Ze zit meer op de hometrainer en doet mee aan het bewegingsplan (interacties over bewegen en gezond leven).

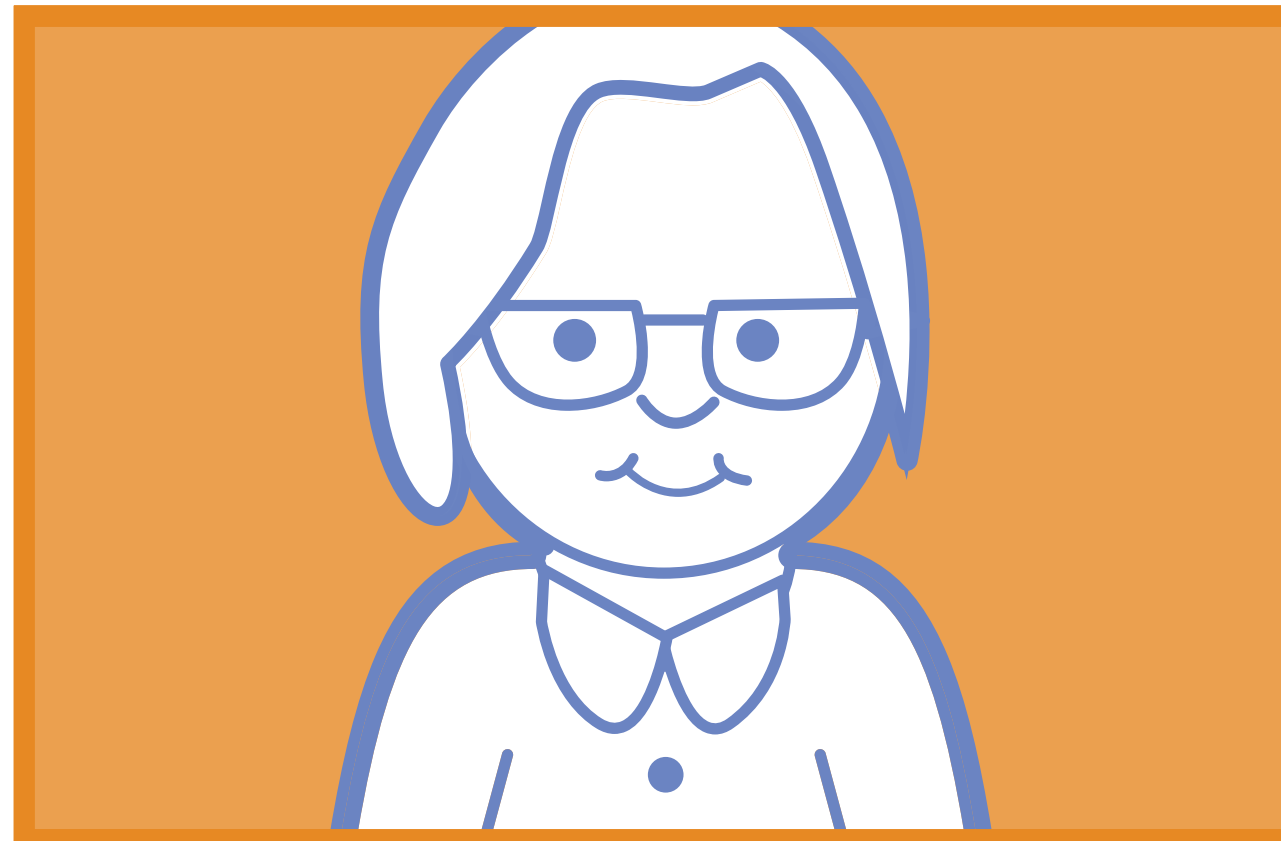
Lydia gaat anders niet alleen sporten. Eerder sportte ze altijd samen met haar moeder, helaas gebeurt dit nu minder.”

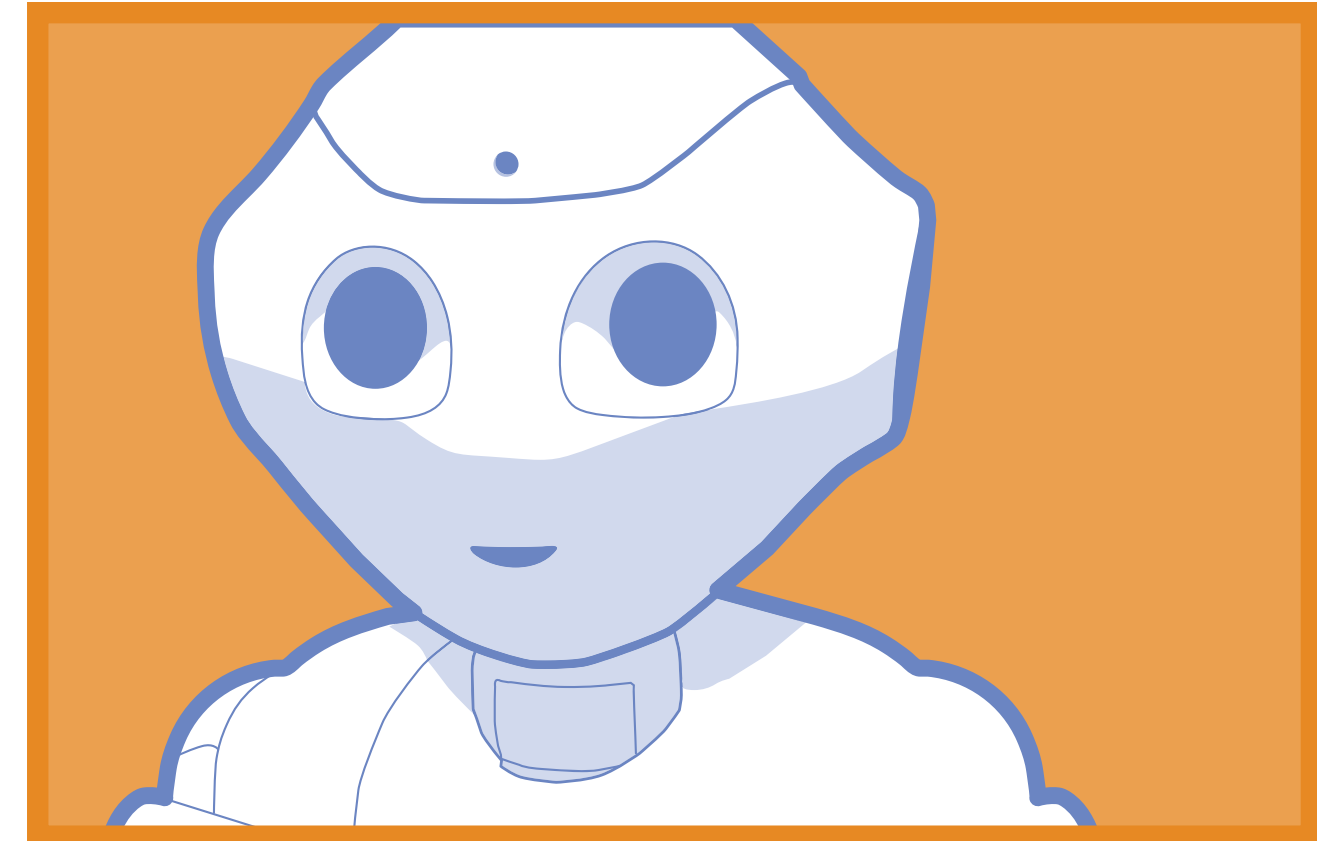
Resultaat interactie **cliënt** met Phi

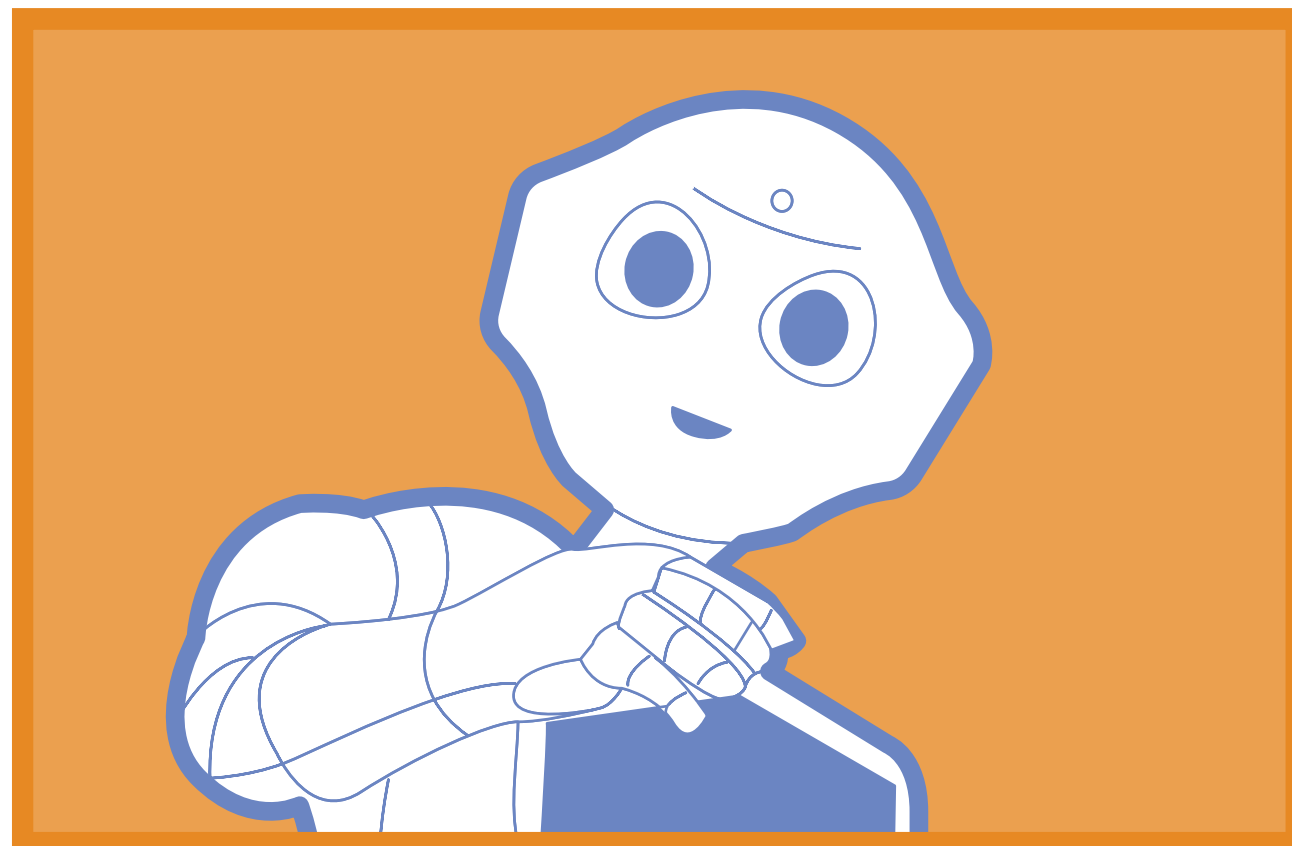
Phi: *Hoi Lydia, geef jij wel eens een compliment aan iemand anders?*

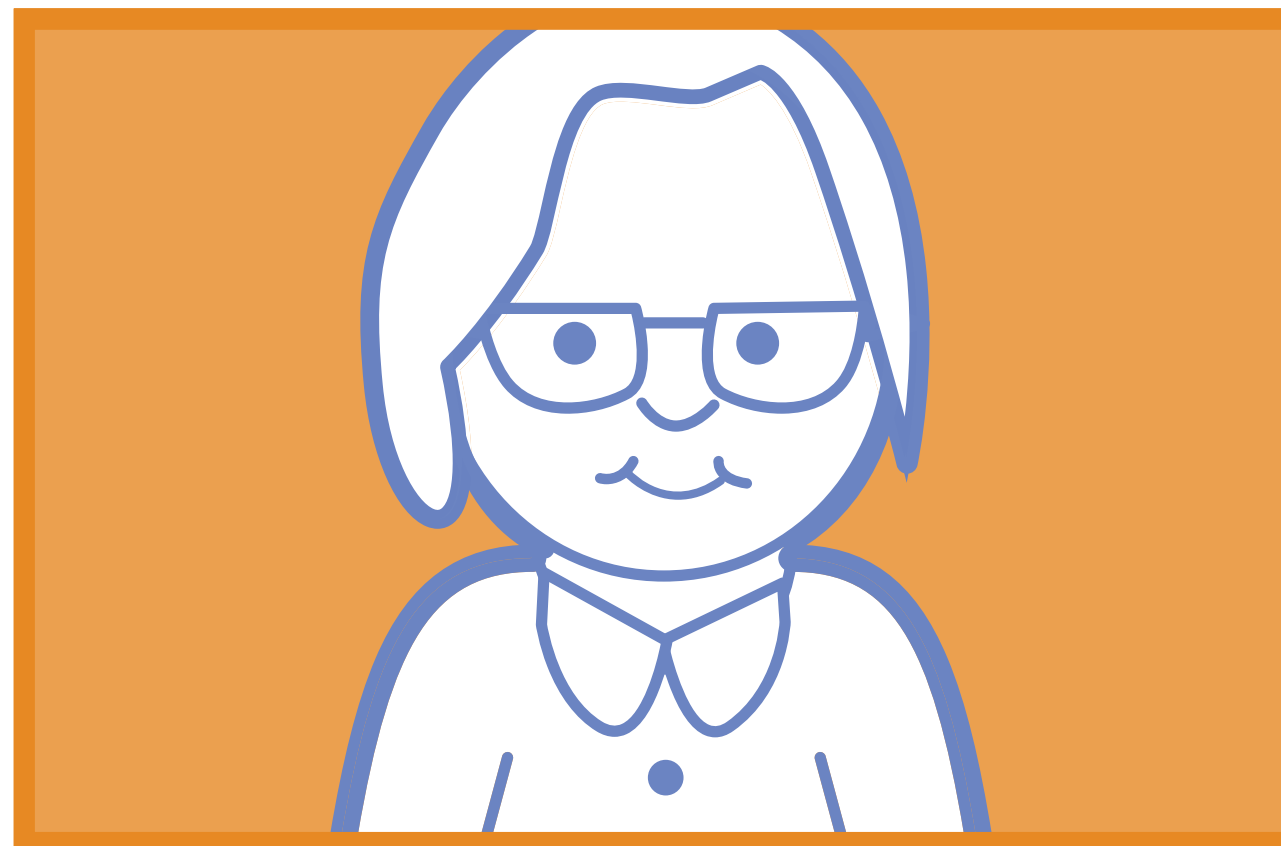
Lydia: *Ik weet niet zo goed hoe dat moet, Phi.*

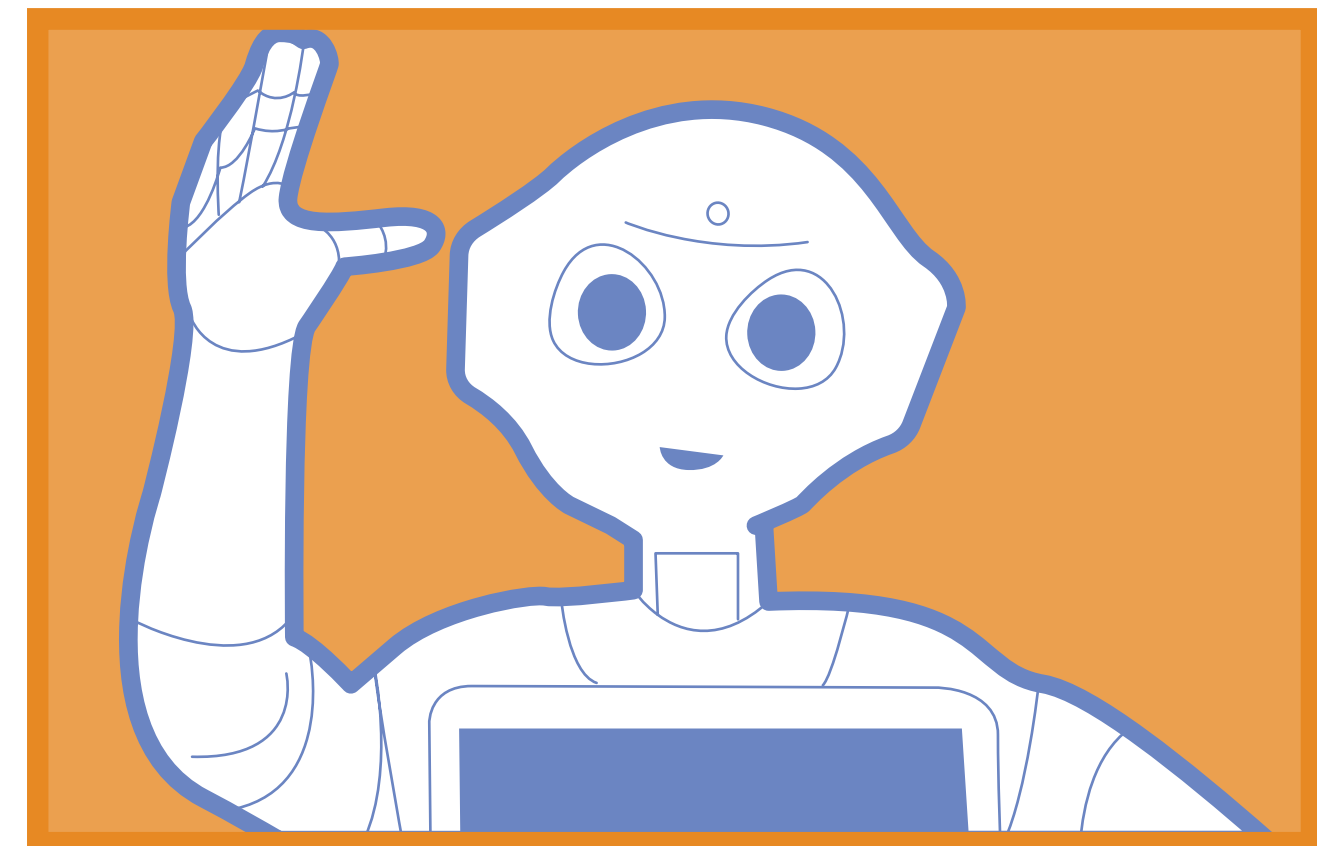
Phi: *Dat geeft niks. Je bent nooit te oud om te leren. Je begeleiding kan je daar vast bij helpen.*

Phi: *Dag Lydia, denk je er aan dat je je tablet aan de kant legt? Het is bijna tijd om te gaan slapen.*

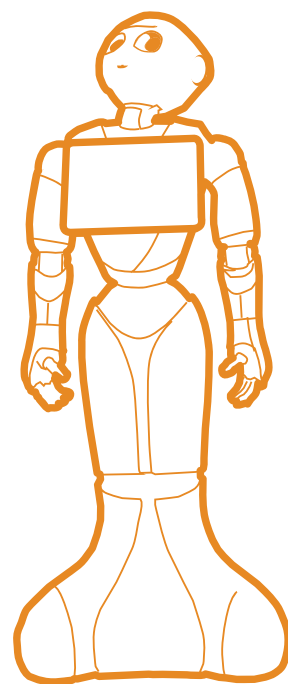
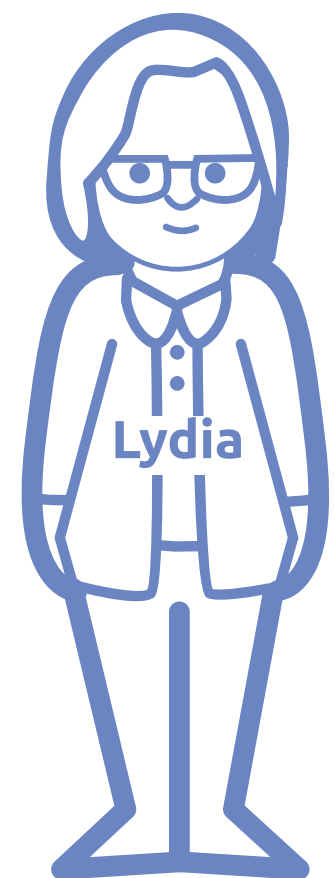
Lydia: *Ja, dat doe ik.*

Phi: *Wat goed van jou. Dan kan je morgen weer fris en fruitig de dag beginnen!*

Ingezette interacties vanuit leefdomeinen

verdeling geplande interacties van hoofddomeinen

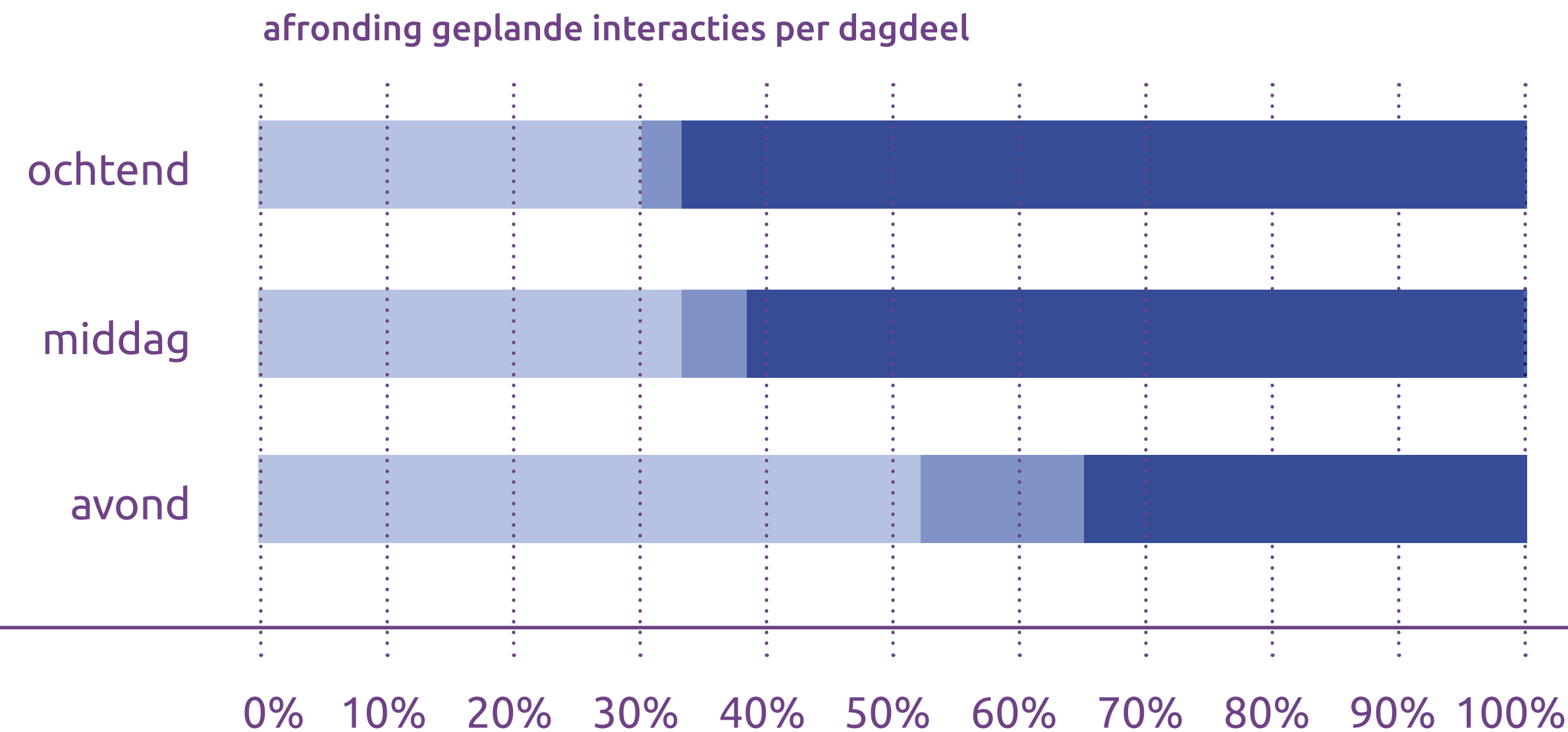
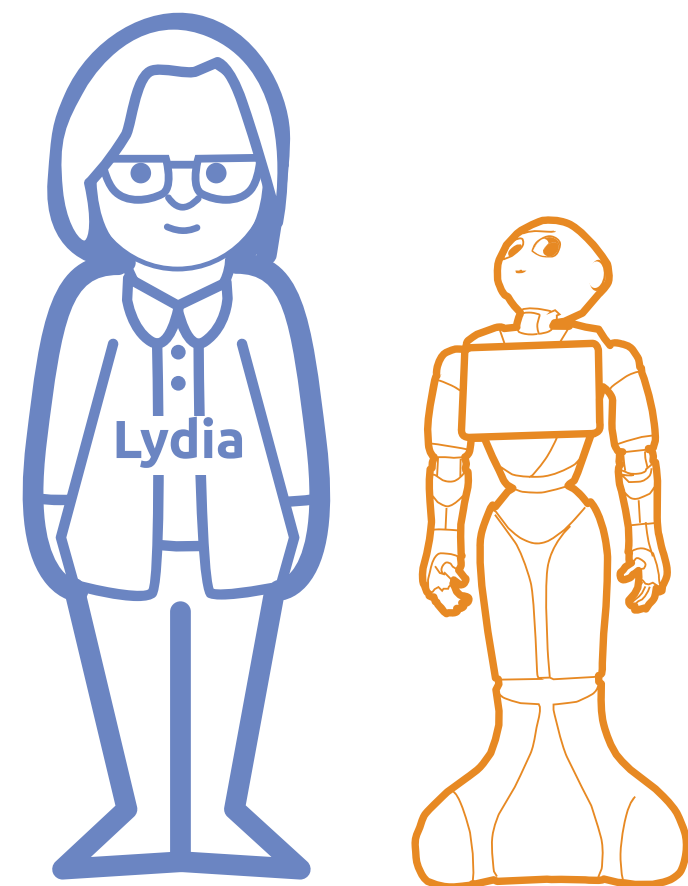
- activiteiten in huis
- activiteiten in de samenleving
- werk en dagbesteding
- gezondheid en veiligheid
- sociale activiteiten
- behartigen eigen belangen
- medische ondersteuning
- cognitieve vaardigheden
- raadsele en weetjes

verdeling geplande interacties van subdomeinen van het hoofddomein activiteiten in huis

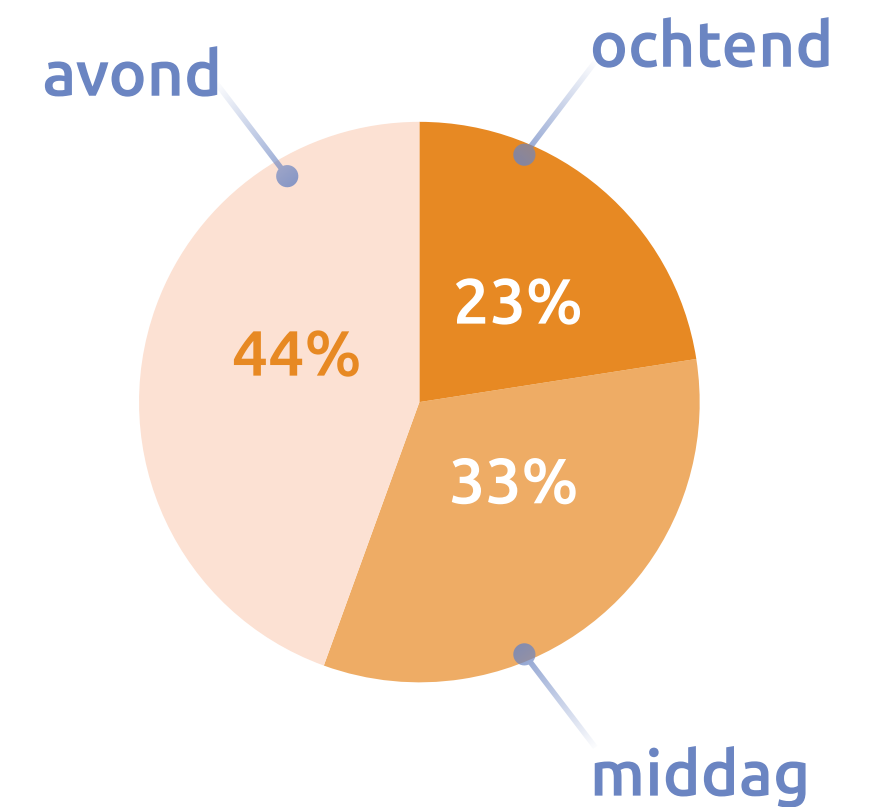

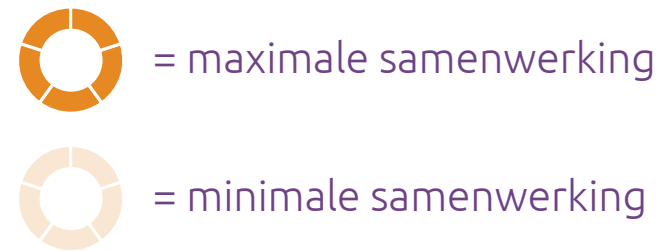
Tijdlijn interactie cliënt met Phi per dag

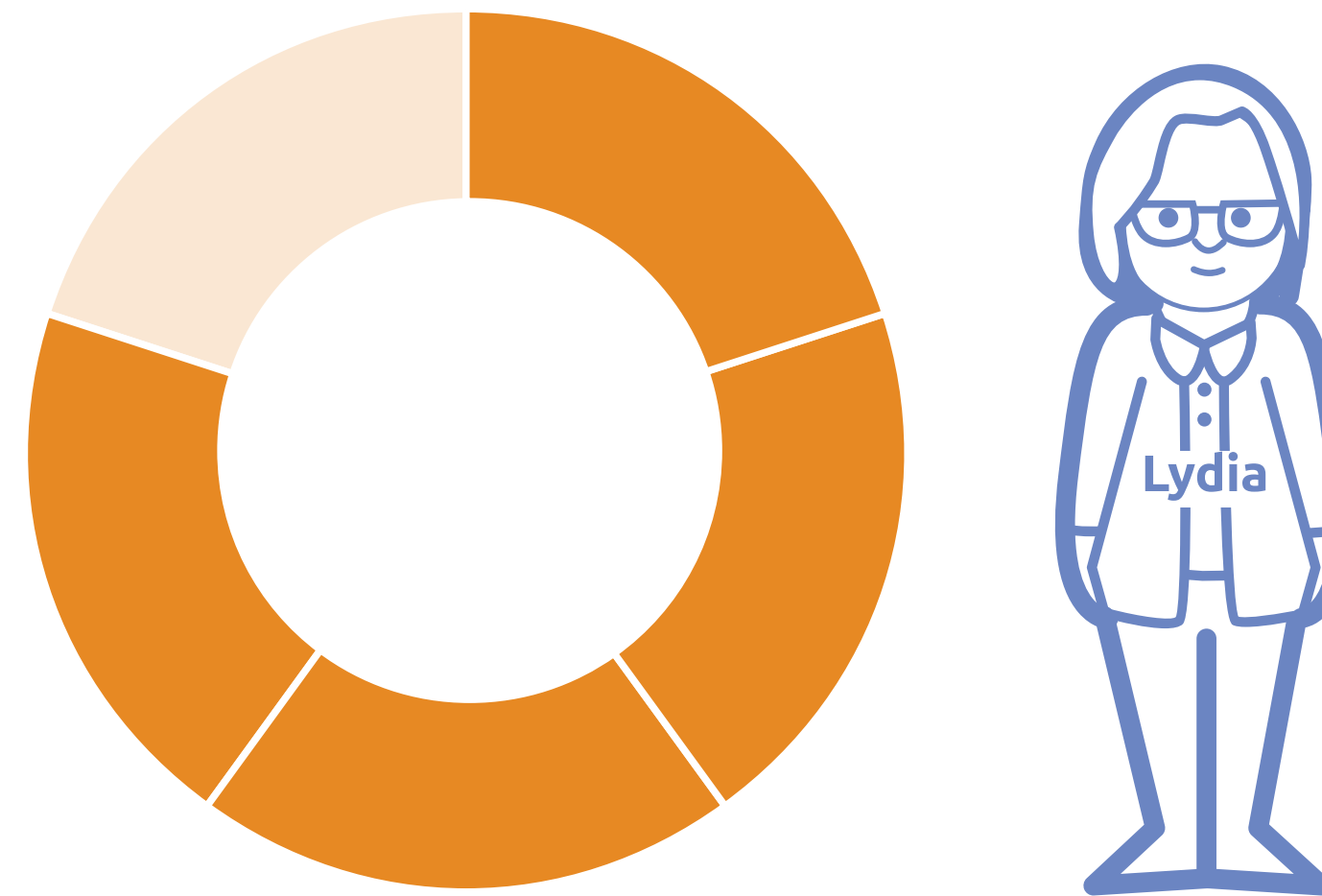
verdeling geplande interacties over dagdelen

Deze afbeelding geeft u een globale inkijk in de interactie die robot Phi had met de cliënt. Zoals de verdeling van geplande interacties over de dag. Ook krijgt u een indruk van de mate waarin de robot aan of uit stond en welk percentage interacties er over de dagdelen heen gepland waren.

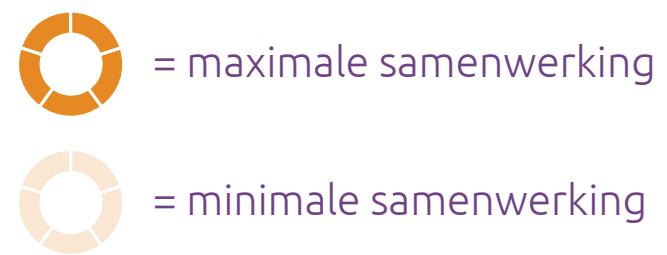

Niveau van **zelfstandig om** kunnen gaan met Phi

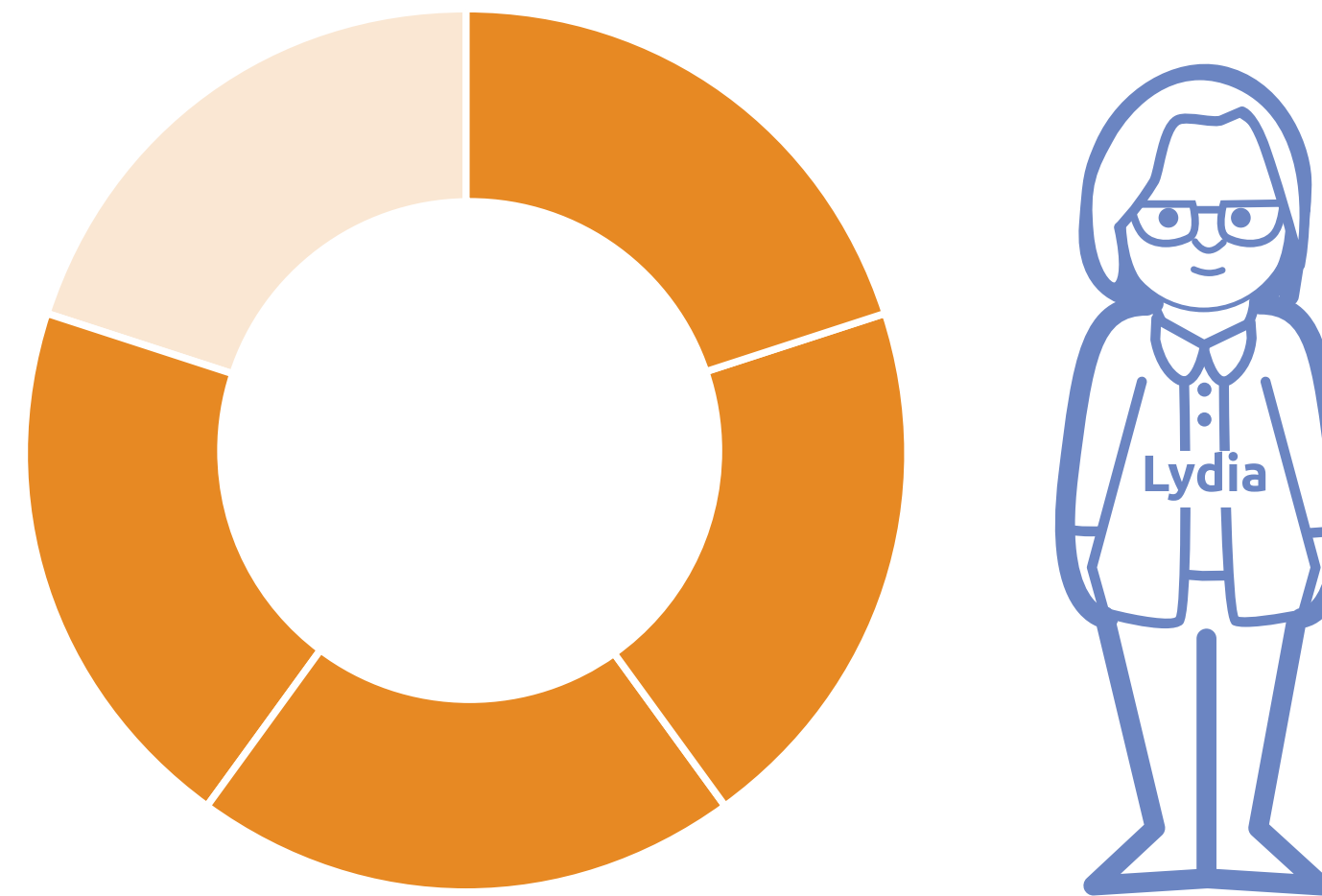

Je samen met Phi kunnen redden vergt ook iets van de cliënt. Je moet een tablet kunnen bedienen, kunnen lezen en schrijven én oogcontact maken zodat Phi je gezicht kan herkennen. Het vergt ook geduld en om kunnen gaan met teleurstellingen omdat Phi nog veel moet leren.

Lydia bediende Phi zelf, de begeleiders deden hier niets in. De herinneringen van begeleiders werden ook verminderd door de hulp van Phi. Begeleiders vonden het loslaten wel lastig en controleerden nog regelmatig de medicatie.

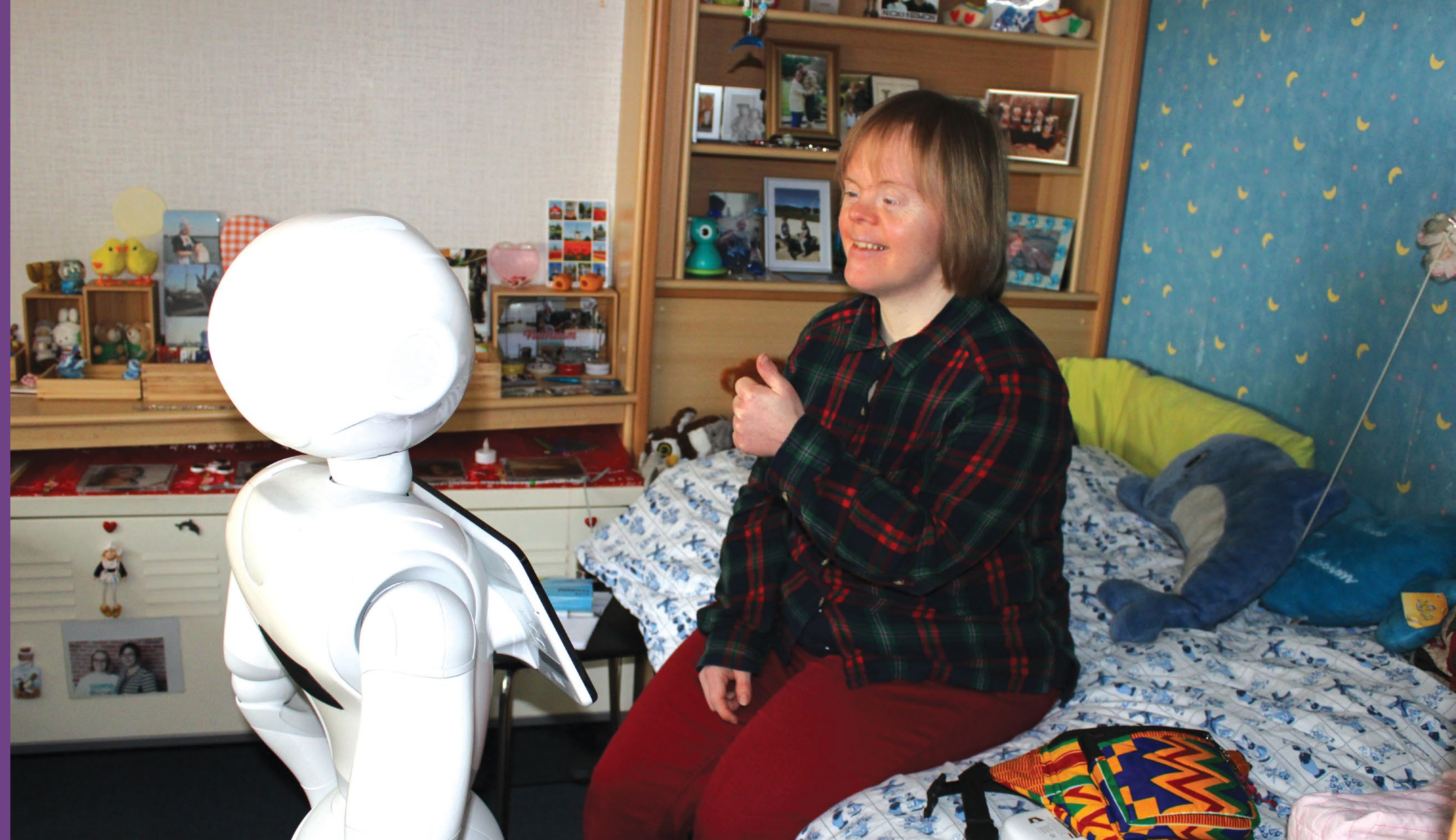

Hoeveel **gesprekstijd** hebben ze **met elkaar** doorgebracht?

De mate van gesprekstijd hangt af van de hoeveelheid interacties, in hoeverre de cliënt uiteindelijk ook aanwezig is om een gesprek met Phi te voeren en hoe Phi functioneerde.

Tijdens de vorige logeerperiode had Lydia extra vrij genomen voor Phi en zat ze soms te wachten tot er een interactie kwam. Nu had ze geen extra vrij en had Lydia haar eigen tijdsplanningen en activiteiten. Als ze thuis was in haar appartement verliepen de interacties goed. Meestal lukte het Lydia om haar eigen plan te trekken en ging zij niet extra thuiszitten voor Phi. Soms werd het aan- en uitzetten van Phi wel iets te druk voor Lydia, daarom zijn de interacties in de ochtend en na acht uur 's avonds gestopt.

Phi: *Lydia, hoe voel je je vandaag?*

Lydia: *Ik voel me vandaag helemaal top!*

**een gezellig maatje dat
het al beter doet**

**minder gecontroleerd en
meer zelfstandigheid**

actiever

**menselijke trekjes
toekennen**

hoop voor de toekomst

Conclusies

Volgens Lydia doet Phi het al beter dan in de eerste logeerperiode. Dat Phi bij haar in huis staat is vooral heel fijn. Phi is nog steeds echt een maatje dat ze niet hoeft te delen en dingen toevertrouwt die ze anderen niet vertelt.

Lydia, haar begeleiders en ouders geven aan dat Phi Lydia helpt bij het herinneren aan taken. Hierdoor hoeft de begeleiding dat minder of niet te doen. De aansturing van Phi ervaart Lydia als fijn. Ze doet het zo meer zelf. Lydia zet ook herinneringen in haar telefoon, maar de aansturing van Phi lijkt beter te werken.

Door de interacties van Phi is Lydia vaker op de hometrainer geweest en was ze ook vaker op tijd bij de sociale momenten op de groep. Verder lijkt ze wat minder gefixeerd op haar telefoon en tablet. Ze is actiever dan voorheen.

Lydia ervaart het soms alsof Phi dingen begrijpt of eigen emoties heeft. Deze menselijke trekjes geven aan dat er voor Lydia een band is tussen haar en Phi. De ene begeleider en haar ouders vinden dat prima en juist de kracht van Phi, andere begeleiders hebben er bezwaren bij omdat het niet de werkelijkheid is en valse verwachtingen wekt.

De ouders merken op dat Lydia hen minder om hulp vroeg en minder berichtjes stuurde tijdens deze logeerperiode. Dat vonden zij positief. Zij hopen dat als zij er straks niet meer voor Lydia kunnen zijn, er een alternatief is waar Lydia op terug kan vallen. In Phi zien zij potentie voor een dergelijk alternatief.

Phi: *Lydia, wist je dat je van muziek luisteren goed kunt ontspannen?*

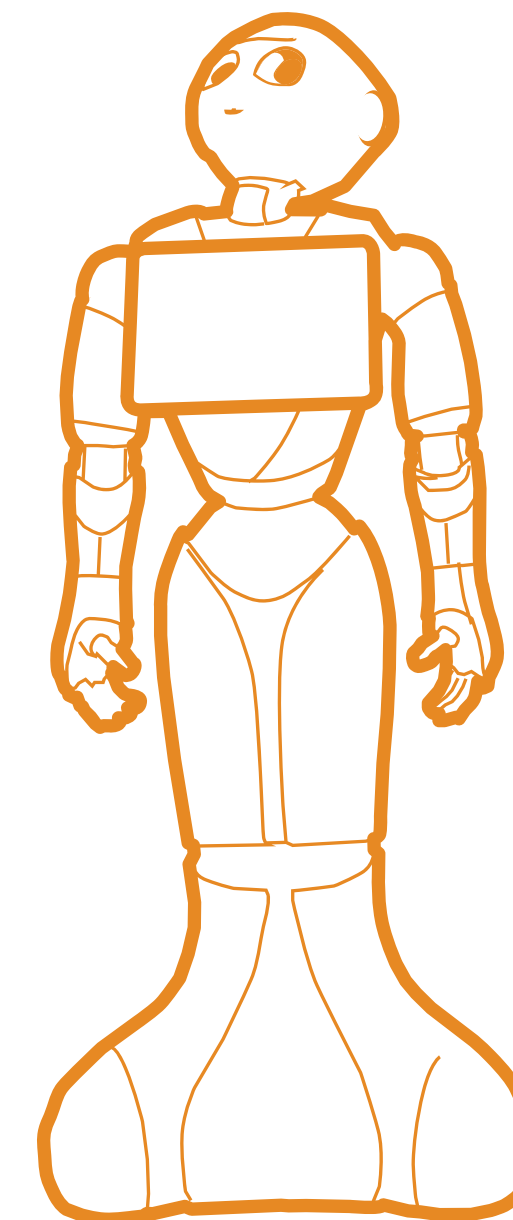
Lydia: *Nee dat wist ik niet Phi. Een goede tip van je!*

Wensen voor de toekomst

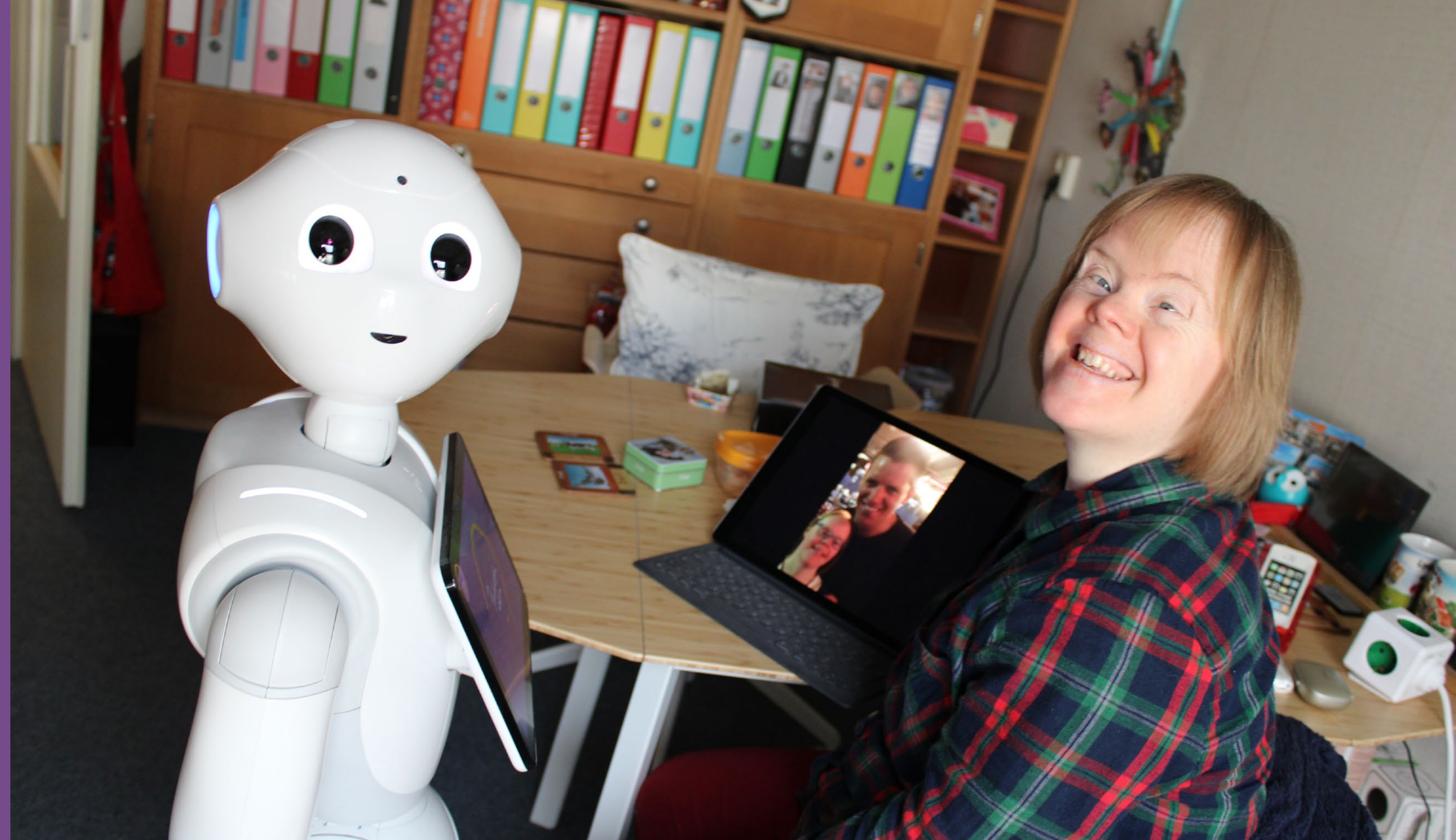
Dat Phi zichzelf kan aan- en uitzetten. Deze handelingen lijken net wat te veel te zijn op sommige momenten.

Dat de ontwikkeling van sociale robotica door blijft gaan en versnelt. De ouders voelen een grote urgentie rondom de ontwikkeling van sociale robotica in de zorg.

Lydia geeft aan dat ze het fijner zou vinden als Phi wacht met interacties uit te spreken, soms is ze nu te laat bij Phi.

Dat Phi kan terugpraten. De cliënt zit te wachten tot Phi een interactie start. Het zou fantastisch zijn als de robot op aanvraag gaat reageren, dus als ze aangesproken wordt. En dat ze kan praten over onderwerpen die de cliënt zelf aandraagt.

Heeft u interesse in nadere informatie
over ons sociale robotica programma?
Neemt u dan contact op via **philadelphia.nl/
robotica**

Phi: *Lydia hoe vond je de gesprekken met mij?*

**Lydia: *Ik vond het weer erg fijn om mijn geheimen
met je te delen.***